Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 27. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го ЛЮТОГО 1957. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 8, 1957. No. 27. VOL. LXIV.

АЙЗЕНҐАВЕР ЗАПОВІДАЄ КОНТРОЛЮ ЦІН І ПЛАТЕНЬ

УРЯД МУСИТЬ ДІЯТИ, ЯКЩО САМІ ПІДПРИЄМЦІ І СВІТ ПРАЦІ НЕ ПРИПИНЯТЬ ІНФЛЯЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер на пресовій конференції 6-го лютого остерігав підприємців і світ праці, що його уряд змушений буде завести контролю цін та платень, якщо вони самі не допоможуть поборювати інфляцію, яка виникає з того, що збільшується ціни на товари та підноситься заробітні платні. Айзенгавер отверто сказав, що його уряд є противником федеральної контролі економіки країни, бо це не є „прикметою дійсного американізму", але уряд не матиме іншого виходу, як покористуватися цим засобом в боротьбі проти інфляції, якщо самі провідні чинники господарки країни не схочуть і не зуміють припинити ріст інфляції. Президент заявив, що не вимагає жадної добродійної дії збоку підприємців і робітництва, бо поборювання інфляції лежить в їхньому власному інтересі, коли на нього дивитися з дальшого майбутнього. Під час пресової конференції в Президента представники підприємців і світу праці закидували одні одним вину за виникнення інфляційних тенденцій в економіці країни, зізнаючи на Спільній Економічній Конгресовій Комісії. І так у звіті Крайового Товариства Підприємців твердять, що вищі ціни на товари — це наслідок того, що робітництво домагається збільшування заробітних платень. Голова Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій Джордж Міні прислав цій Комісії свою думку про інфляцію, і заявляє, що немає покищо інфляції, бо збільшування продукції має вплив на те, що населення більше купує, а щоб воно могло це робити, то мусить мати більші заробітні платні. Економіст Торговельної Палати ЗДА Волтер Д. Феклер заявив на цій Комісії, що окремі підприємці не можуть мати впливу на припинення інфляційних тенденцій. Те саме, на його думку, відноситься і до окремих провідників робітничих спілок. І світ праці і світ підприємців можуть тільки допомагати урядові в його змаганнях до поборювання інфляції. Інші економісти твердять, що те поборювання — це завдання уряду, який може своєю фінансовою політикою (утруднюванням кредитів, зменшуванням федеральних видатків, збільшуванням податків) припинити обезцінювання доляра. Та деякі свідки заявляли на комісії, що ті заходи уряду могли б привести до збільшення безробіття, бо зменшення можливости кредитів може зменшити продукцію, а до цього не смієио допустити.

З інших справ Президент згадав ще такі: Він поновив свою підтримку для законопроєкту про охорону громадянських прав. Айзенгавер заявився за тим, щоб вояків Крайової Гвардії вишколювати вродовж шістьох місяців, бо 11-тижневий вишкіл, як це пропонує Товариство для Опіки над Гвардією, не вистачає. Президент склав цікаву заяву про особу віце-президента Ричарда М. Ніксона. Він сказав, що Ніксон постійно інформований про те, що діється в уряді й поза ним, і якби лютий жнець усунув генерала Айзенгавера зі сцени, то Ніксон негайно міг би зайняти своє становище. Президент заявив, що почувається так добре, як чувся перед занедужанням на серце в вересні 1955 року. На місце судді Найвищого Суду Стенлі Ріда Президент думає наменувати якогось правника, який тепер зайнятий в федеральному суді, або в стейтовому Найвищому Суді.

Ґордон Ґрей має зайняти становище Артура Флемінґа

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції, що 6-го лютого прийняв резиґнацію директора Уряду Оборонної Мобілізації Артура С. Флемінґа, а на те становище наменує асистента секретаря оборони Гордона Грея. Айзенгавер, — здається, прикладає велику вагу до тієї першої важливішої зміни на становищі своїх найближчих співробітників, бо про неї сам повідомив журналістів на початку пресової конференції. Грей є демократом і він займав урядові становища вже за уряду Геррі С. Трумана, коли був підсекретарем армії. Після 1950 року він був президентом Університету Північної Каролайни, а в 1955 році президент Айзенгавер наменував його на асистента секретаря армії для закордонних проблем. Флемінґ залишив федеральне становище, бо хоче краще подбати про майбутнє своєї родини.

ЗДА забракло б амуніції на випадок війни

Вашингтон. — Шеф армійської артилерії генерал поручник Е. Л. Каммінґс зізнавав на Сенатській Підкомісії Готовости і сказав, що ЗДА на початку нової світової війни не мали б якийсь час подостатком амуніції. Але одночасно він обороняв теперішню амуніційну програму тому, що тепер свідомо обмежено продукцію амуніції, бо армія частинно заступає звичайну зброю атомовою. Комісія вивчає плян армії закрити деякі фабрики амуніції. І так із 16-ох фабрик вже замкнено три, а три дальші замкнеться в найближчому часі. Плянується припинити працю ще в дальших фабриках амуніції.

В АМЕРИЦІ

● **Учитель середньої школи** в Клівленді, бувши в Вашинґтоні, зайшов до віце-президента Ричарда М. Ніксона і попросив його дати 40 автографів для своїх учнів. Подякувавши Ніксонові за підписи, він сказав: „Без них не міг би я вернутися до своїх учнів".

● **В Арґентині,** у столиці провінції Тукумана, Сан Міґуелі терористи підклали три бомби. Вибухнувши, одна бомба пошкодила будинок часопису „Нотіціяс", друга — залізничий міст, а третя, що вибухла в центрі міста, не спричинила ніякої шкоди.

● **Під час пожежі** одноповерх. дерев'яного будинку, в Сиракюз, Н. Й., згоріли троє дітей подружжя Едварда Вілкінса, а двоє вдалося врятувати. Всі діти були в віці від двох тижнів до п'ятьох років.

● **Праве крило** Республіканської партії влаштовує в суботу 9-го лютого одноденний семінар, темою якого буде „дійсний" республіканізм проти „модерного" республіканізму. Промовлятимуть сенатори Джозеф Р. МекКарті, Вільям Е. Дженнер та колишній губернатор з Ютаг Дж. Бракер Лі.

● **Губернатор Ню Джерзі,** Роберт Майнер, вернувшись з пошлюбної подорожі, вніс свою, на 20 років молодшу дружину, на руках до своєї резиденції в Морвені. Майнер перший губернатор, що мешкатиме в цій резиденції, яку подарував стейтові колишній губернатор Волтер Е. Едж.

● **Арабський принц Машгур,** перебуваючи у шпиталі „Волтера Ріда" біля Вашинґтону, дістав стільки подарунків від американських дітей, що не міг їх забрати. Діти посилали йому забавки, ковбойські строї, кольорові книжки, олівці та ін.

Ніксон репрезентуватиме Айзенгавера на проголошенні самостійности Ґгани

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер назначив на свого репрезентанта віце-президента Ричарда М. Ніксона, який 6-го березня цього року буде присутній на проголошенні самостійности давнішого Англійського Золотого Узбережжя, яке під назвою „Ґгана" стане тоді самостійною державою. Ніксон очолюватиме американську делеґацію на цій врочистості, щоб тим зазначити, що ЗДА прикладають велику вагу до унезалежнювання колоніяльних народів. Разом із віце-президентом поїде і пані Ніксон, яка завжди товаришить своєму чоловікові під час його поїздок доброї волі до різних країн світу. Врочистість відбудеться в місті Аккрі, звідки Ніксон, можливо, відвідає ще й муринську республіку Ліберію, але не поїде до країн Середнього Сходу.

Бирд домагається здійснення Гуверових ощадностевих пропозицій

Вашингтон. — Демократичний сенатор із Вірджінії Геррі Ф. Бирд домагається, щоб президент Айзенгавер звернувся з окремим закликом до Конґресу, в якому просив би про здійснення ощадностевих пропозицій Комісії Гувера. Якщо б Конґрес прийняв ті пропозиції, тоді кожного року можна б було заощадити американським платникам податків понад 5 більйонів долярів. Сенатор Бирд промовляв на третій Крайовій Конференції для Реорганізації Уряду. Колишній президент Герберт Гувер заявив, що якщо не вдасться зменшити федеральних видатків, то країна знайдеться перед другою великою депресією. Також і республіканська сенаторка з Мейн Марґарет Чейс Смит остерігала проти інфляції, яка може заломити економіку ЗДА. Досі з пропозицій Комісії Гувера вдалося здійснити тільки 39 відсотків, а решта ще чекає на здійснення.

На березень заповідають зустріч Айзенгавера з Мекмілленом

Вашингтон. — Тут поширилась вістка, що президент Айзенгавер і британський прем'єр Мекміллен зустрінуться на Бермудах уже в березні ц. р. та відбудуть там наради в актуальних справах, зокрема в справі захитаного недавньою англійсько-французькою акцією в Єгипті американсько-англійського союзу. Запит у цій справі одного кореспондента на пресовій конференції в середу, президент Айзенгавер ані не потвердив, ані не заперечив, заявляючи, що в цій справі буде відповідне повідомлення, як тільки буде встановлений час і місце зустрічі. Загально вважається, що вкороткі після зустрічі і розмов з прем'єром Мекмілленом, — президент Айзенгавер відбуде наради теж і з французьким прем'єром Молле. Розмови ці між президентом і Мекмілленом та Молле мали б охоплювати також ряд інших актуальних проблем, зв'язаних з обороною вільного світу перед комуністичною загрозою.

Конґресова комісія за продовження податків від корпорацій і продажу

Вашингтон. — Комісія Способів і Метод в Палаті Репрезентантів 6-го лютого погодилася на те, щоб теперішні податки від корпорацій і від продажу товарів (лікерів, пива, цигарок, автомобілів та інших) не зменшувати і в найближчому фінансовому році. Згідно з ухваленим законом ті податки від 1-го квітня мали б бути поважно зменшені, але уряд пропонує затримати їх в теперішній висоті, бо інакше державна скарбниця мала б річно втрату коло трьох більйонів долярів. Комісія продовжила теперішні податки до 1-го квітня 1958 року.

Атомові бомбосховища мають коштувати 38 більйонів

Вашингтон. — Ескперти фльоти виявляють, що побудування атомових бомбосховищ для всіх мешканців цієї країни коштувало б 38 більйонів долярів, це значить стільки, скільки становить однорічний оборонний бюджет. Коли б вдалося збудувати ті бомбосховища, то населення ЗДА було б на 99 відсотків забезпечене проти атомових бомб. Ті експерти заявили в Підкомісії Урядових Дій в Конґресі, що будова тих бомбосховищ є „зовсім можлива" в умовах американської дійсности. Науковий директор Радіологічної Оборонної Лябораторії д-р Пол Томпкінс заявив, що передбачає можливість зараження радіяцією цілої території ЗДА. Крім негайної пожежі в різних місцях небезпека буде і від радіяції, яка чотири-п'ять днів буде така сильна, що загрожуватиме людському життю. Щоб забезпечитися проти радіяції, треба збудувати стіну, що складається з широкої на три стопи землі та з 19-цалевого цементу.

Український Ню Йорк об'єднано вшанує Ів. Франка

Ню Йорк. — Уже в найближчу неділю, дня 10 лютого ц. р. у залі Фешен Інституту (при 225 В. 24 вул.) відбудеться величава Академія присвячена Великому Каменяреві Іванові Франкові у сторіччя його народин. Для відзначення цих роковин об'єдналася ціла українська громада в окремому Ювілейному Комітеті, що його очолює голова місцевого Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій адв. Роман Гуглевич. Ювілейний Комітет подбав про належну підготовку святкування. Промову виголосить проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, голова НТШ. Виступить знаний усім хор „Думка" під дир. Л. Крушельницького, а також Злучені Хори Ню Йорку („Боян", „Думка" і „Мішаний хор") під дир. Ігора Соневицького. Публіка почує молодого співака Ю. Богачевського, який відспіває дві композиції Ігора Соневицького, а в другій частині програми буде нагода побачити прегарний монтаж поеми „Мойсей" у виконанні Українського Театру в Америці під мист. кер. Йосипа Гірняка. Сцену прикрашуватиме портрет Івана Франка, новий твір знаного нашого скульптора Сергія Литвиненка. Чистий дохід призначений на започаткування фонду будови пам'ятника Іванові Франкові в метрополії світу, Ню Йорку.

КОНФЕРУЮТЬ В СПРАВІ АЛЬЖИРУ



Міністер закордонних справ Франції Піно (праворуч) конферує з представником ЗДА до ОН Генрі Кебот Ладжом в справі полагоди альжирського конфлікту. В політичних колах сподіваються, що цю справу передадуть під розгляд Генеральної Ассамблеї ОН, щоб обидві сторони мали можливість з'ясувати своє становище і домагання.

Москва обвинувачує ЗДА у шпигунській „секретній війні"

Москва. — Совєтське міністерство закордонних справ влаштувало в домі совєтських журналістів показ американської „злочиної шпигунської діяльности", виставляючи не тільки матеріяльні докази цієї „шпигунської роботи", значить виряд, що ним буцімто засобляють американці висиланих до СССР шпигунів, але і виводячи на цьому показі живих „американських шпигунів", половлених нібито в СССР ще перед трьома або й чотирма роками. З метою розпраґування відповідно цей показ скликано до дому совєтських журналістів яких двісті закордонних кореспондентів і редакторів совєтських газет і кільканадцять телевізійних та фільмових репортерів, щоб вони фотографували розкладений на столах шпигунський виряд: радіо- і фото-апарати, зброю, фальшиві документи, паперові і золоті гроші, капсулі з отрутою для самогубства і т. ін. Крім того, виведено під час показу і чотирьох живих шпигунів, які всі однозгідно признавалися перед журналістичною авдиторією до шпигунської роботи в користь ЗДА, виявляючи, що вони були діпістами і що їх завербували на шпигунську роботу американці з допомогою „білих еміґрантів" і, вишколивши, вислали потому до СССР ,де їх зловлено ще в 1953 або 1954 роках і де їх ув'язнено або де вони самі віддалися в руки совєтських органів безпеки. Всі вони зізнавали однозгідно теж і про те, як американці „. . . викорінювали в них любов до батьківщини", змушуючи їх до гулянок по шинках і публічних домах Західньої Німеччини. Прізвища виведених на показі шпигунів: Ніколай І. Якута, Міхаіл П. Кудрявцев, Александер Новіков і Константин Хмельницький. Останній признався, що після свого ув'язнення в 1953 році, він ще три роки „обдурював" американців, висилаючи їм „звідомленя", писані аґентами совєтської розвідки. В політичних колах думають, що совєтський уряд влаштував цей шпигунський показ „у реванш" за ув'язнення у ЗДА совєтської шпигунської банди під проводом подружжя Собелів.

Італійські ліві соціялісти вирішують своє ставлення до комуністів

Венеція. — Від середи 6 лютого ц. р. почався у Венеції з'їзд італійської лівої соціялістичної партії, чи пак лівого крила тієї партії, щоб остаточно вирішити, чи вона зриває з комуністами чи їй об'єднатися з правим крилом партії в одну соціялістичну партію. Десять років тому соціялістична партія була в Італії одностайна під головуванням П'єтро Ненні. Проте у партії стався розкол внаслідку комунофільського курсу, що його вів Ненні. Меншість під проводом Джузеппе Сарраґата відкололась і хоч має в парляменті тільки 19 послів, проте здобула собі повагу в громадянстві і грає активну ролю в державі, належачи до урядового бльоку. Від кількох місяців ведуться переговори між Ненні і Сарраґатом за з'єднення. Сарраґат поставив за передумову — зірвання лівої соціялістичної партії всякого організаційного й політичного зв'язку з комуністами та визнання приналежности Італії до західнього бльоку НАТО. Ліва соціялістична партія ішла постійно у всіх виборах разом із комуністами, але тратила у користь комуністів. Знову ж від смерти Сталіна, історії з Берією і потім від „розвінчання" Сталіна, мадярської масакри та нового просталінського курсу в СССР — комуністи раптово тратять ґрунт в Італії. Всі ці справи мають тепер бути передискутовані і вирішені на отому з'їзді в Венеції.

Греки бунтуються проти тоталітарних реформ у Єгипті

Каїро. — 70.000 греків в Єгипті, які у зв'язку з греко-англійським спором за Кипр уважали себе упривілейованою групою, дуже розчаровані і збентежені останніми господарсько-політичними реформами уряду Нассера. Вони вважають, що „єгиптизація" чужинецьких банків і промислових підприємств, застосована негайно до англійських і французьких господарських установ та передбачена в найближчих п'ятьох роках й у відношенні до всіх інших чужинецьких підприємств, грозить руїною для грецького майна в Єгипті. Тому грецька зорганізована громада в Єгипті і під її впливом торговельні палати в Каїро і Александрії звернулись з меморіялом до президента Нассера, щоб він припинив свої радикальні господарські реформи, які йдуть по лінії політики всіх тоталітарних держав. Католицький тижневик, який появляється в Каїро французькою мовою, скаржився, що християни взагалі стають предметом дискримінації в Єгипті. Щораз більше єгипетських працедавців не приймають нікого, крім мусульман, покликуючись на відповідні накази від державних єгипетських властей.

КОРОЛЬ САВД СХВАЛЮЄ І РЕКОМЕНДУЄ АРАБАМ СЕРЕДНЬО-СХІДНІЙ ПЛЯН АЙЗЕНГАВЕРА

Вашингтон. — Відомий під назвою „доктрини Айзенгавера" плян Президента відносно всебічної американської допомоги, включно із використанням у потребі американських збройних сил для допомоги країнам Середнього Сходу в обороні перед комуністичною загрозою, „є добрий та заслуговує на увагу і признання" — заявив минулої середи, 6-го лютого, арабський король Савд, що перебуває тепер на відвідинах у ЗДА та продовжує свої наради з високими американськими представниками в столиці. Король Савд висловив цю свою опінію про „доктрину Айзенгавера" принагідно кореспондантам після пресової конференції, на якій президент Айзенгавер зі свого боку висловив своє вдоволення з відвідин короля Савда, вважаючи, що розмови з цим арабським володарем „прочищують підлісок непорозумінь" та готові у великій мірі причинитися до створення „мирного і, можливо, об'єднаного Середнього Сходу". У відповідь на запит кореспондентів, чи свої відвідини та розмови у Вашинґтоні він уважає за успішні, король Савд заявив, що таку оцінку можна застосувати до поодиноких справ, не з'ясовуючи ближче до яких саме. Прихильне відношення короля Савда до президентського пляну відносно Середнього Сходу сходиться з таким же з боку двох інших середньо-східніх представників: іракського престолонаслідника Абдула Іллага та ливанського міністра закордонних справ Маліка, які виявили своє прихильне відношення до того пляну попереднього дня. В середу король Савд розмовляв з принцом Іллагом, що було першою зустріччю між цими представниками двох конкуренційних арабських династій, а в державному департаменті вважають цю зустріч і розмову за „історичну". Іллаг і Малік мали окремо зустріч і розмову з президентом Айзенгавером, а Малік повідомив, що він передав президентові Айзенгаверові листа від ливанського президента Каміля Хамуна із запевненням „глибокої приязни відносно З'єдинених Держав". Вияснюючи своє становище до пляну Айзенгавера, король Савд рівночасно ствердив, що „арабські народи цілком здають собі справу" із комуністичної загрози та знають, що треба робити для збереження своїх традицій. З інших джерел відомо, що король Савд, зокрема, намагається дістати американську допомогу в озброєнні та організації і вишколі арабської армії.

Британія і Франція домагаються негайних переговорів у справі Суезького Каналу

Об'єднані Нації. — Представники Великої Британії та Франції звернулися до Генерального Секретаря ОН Даґа Гаммершилда з домаганням розпочати негайні переговори з Єгиптом в справі тимчасової полагоди т. зв. суезької проблеми. Британія і Франція хотіли б мати якесь порозуміння з Єгиптом ще перед тим, заки Суезький канал буде знову відкритий для плавби, бо вони впевнені, що після того буде неможливо добитися від Єгипту дефінітивної і задовільної полагоди справи користування цим каналом. Єгипет досі відмовлявся від безпосередніх переговорів з Вел. Британією і Францією, як теж вимагав негайного виведення ізраїльських військ з окупованої Ізраїлем єгипетських територій. Роботи для очищення заблькованого у висліді воєнних дій Суезького каналу, що відбуваються під наглядом Об'єднаних Націй, ідуть поволі вперед і компетентні для цієї справи чинники сподіваються, що вже з початком березня ц. р. можна буде урухомити частинно плавбу на Каналі. Нормальну плавбу можна буде встановити щойно в травні ц. р. Британці і французи бояться, що у зв'язку з відновленням перепливу через Канал, Єгипет може заборонити британським та французьким, як теж ізраїльським кораблям переїзд через Канал і тому домагаються вже тепер якогось, хоч би і тимчасового, але зобов'язуючого порозуміння з єгипетським урядом в справі Суезького каналу.

У СВІТІ

● **У Франції** об'єднались жидівські організації, що охоплюють колишніх учасників протинацистського підпілля, і комуністична партія у спільному протесті проти призначення німецького генерала Ганса Шпайделя командантом усіх середньо-европейських суходільних військ держав НАТО. Шпайдель не був нацистом, ненавидів Гітлера і сидів у кацеті за участь у змові проти нього.

● **В Італії** з найбільшим зацікавленням стежать за судовою розправою, яка вже два тижні ведеться у Венеції проти трьох осіб, обвинувачуваних в убивстві чи в спробі затушувати вбивство 21-річної красуні Вільми Монтезі. Її батьки та наречений заявили, що вони не вірять в убивство, а припускають, що це був нещасливий випадок. Публічна опінія, яка спершу була однозгідна з актом обвинувачення, почала сумніватись, чи Вільму Монтесі дійсно вбито, чи може вона бувши непритомною від ужитих наркотиків, захлинулась на морському пляжі під час припливу.

● **Турки** у місті Фамаґуста на Кипрі, вертаючись з похорону турецького поліцiянта, який згинув від бомби грецького революціонера, напали на міський шпиталь, клініку і цитриновий склад, де працювали грецькі робітники. Ранено 12 греків, з них одного смертельно. Коли греки почали бити на сполох у дзвони, юрба турків поспішила до своєї дільниці, де вдерлася в 600-річну греко-православну церковцю і порозбивала ікони та віконні вітражі. Англійська поліція „спізнилася".

● **У Румунії** відбулась в останню неділю комедія парляментарних „виборів", в яких „вибрано" 437 послів. З близько 11,000,000 управнених до голосування „голосувало" 95% — 98%. Очевидно, це був один комуністичний список.

● **Мадярський уряд** знову обвинувачує Австрію в затримуванні малолітніх утікачів. Австрійський уряд вияснив, що офіційні австрійські чинники, перед тим як дати право азилю, запитують батьків малолітніх втікачів, чи не треба завернути їх назад. Мадярський уряд визнав таке вияснення незадовільним, бо, мовляв, усіх втікажів нижче від 18 років треба автоматично завертати назад.

● **Американський студент** Стюарт В. Вайтгілл, який, скінчивши університет в Бостоні, служив в американській армії в Західній Німеччині, а після того залишився там, щоб дістати докторат в Боннському університеті, звернувся до західньо-німецького уряду з просьбою признати йому право політичного азилю. У листопаді минулого року, дізнавшись про вибух революції в Будапешті, Вайтгілл в американській військовій уніформі поспішив на Мадярщину, щоб „бити комуністів". Після вмаршу совєтських танків, він сховався в американській амбасаді, яка 21 листопада вислала його своїм автом до Відня. Американський пашпорт йому продовжили тільки до 21 лютого ц. р. і відразу заявили, що його притягнуть до відповідальности за зловживання американською уніформою.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕСТОРОГА І ПРИГАДКА

На протязі останніх тижнів з уст провідних мужів ЗДА впали слова перестороги не тільки проти загрози інфляції, але навіть проти депресії. Перестерігав проти інфляційних тенденцій в американській економіці президент Айзенгавер двічі: в своєму посланні про Стан Юнії, виголошеному 10 січня ц. р., і тиждень пізніше, передаючи Конґресові проєкт нового бюджету на 1957/58 рік. Тоді ж, 16 січня, і секретар скарбу Гомфрі заявив дуже рішуче, що інфляція неминуча, якщо урядові не поведеться, з одного боку, зменшити надмірних федеральних витрат, а з другого — якщо не буде проведена редукція надто високих податків. Усвідомлюючи небезпеку інфляції, президент Айзенгавер уповноважив секретаря скарбу вжити всіх заходів для того, щоб зменшити федеральний бюджет, в такому напрямку, щоб не послабити оборонних і інших важливих справ країни. Водночас із цим Гомфрі, який був примушений, здається, під впливом інших членів уряду виступити з проєктом бюджету у висоті 72 більйонів долярів, звернувся із закликом до всіх компетентних федеральних і приватних чинників почати боротьбу з інфляційними тенденціями, зокрема не допустити до дальшого підвищування цін і заробітних платень і разом із цим — до знецінювання доляра.

Перестороги Айзенгавера і Гомфрі проти інфляції дали привід для виступу Герберта Гувера, що був президентом у найбільш критичну для ЗДА добу т. зв. депресії (роки 1929-1932). На основі свого тяжкого досвіду Герберт Гувер ствердив, що коли інфляційні тенденції у ЗДА не припиняться, то З'єдинені Держави опиняться знову в депресії, можливо такій же дошкульній, як була депресія за його урядування. Гувер підтвердив, що ЗДА знаходяться вже в стані інфляції, яку поглиблюють, з одного боку, певні „групи тиску" з господарських кіл, а з другого — деякі урядові чинники, розбудовуючи надмірно федеральний апарат і збільшуючи витрати. Гувер так само, як і Гомфрі, попередив, що, коли не будуть зменшені федеральні витрати і податки, то за започаткованою вже інфляцією прийде неминуче депресія. Пропозиції Гувера в справі редукції федеральних видатків охоплюють конкретно не тільки протидіяння вищезгаданій акції „груп тиску" (значить, лаббістів), але й зменшення кількости федеральних урядовців та усунення конкуренції між федеральним урядом і приватною індустрією.

Виступ Гувера і його пересторога вже не тільки проти інфляції, але й проти депресії викликав чимало занепокоєння в країні і вплинув у великій мірі на раптовий спад акцій на американських біржах в дні 5 лютого, зокрема на нюйоркській, де впали вони пересічно на одну до трьох точок, і де протягом одного дня втрати досягли майже трьох більйонів долярів. Коли не брати до уваги невеликого спаду акцій в половині січня ц. р., то вівтіркове заломання було одним із більших після спаду акцій, що відбувся 6 серпня минулого року. Все ж таки цей упадок на біржі ще не такий загрозливий, щоб давав причину алярмувати про якусь катастрофу. На останній спад акцій на американських біржах вплинула не тільки осторога Гувера, склався на неї і цілий ряд інших чинників, таких, як обмеження в одержуванні федеральних кредитів, зменшення будівельних робіт, непевна ситуація в текстильній, автомобільній та інших індустріях.

Позитивним явищем в цій ситуації, яке у великій мірі може вплинути на припинення інфляційних тенденцій, є те, що керівні американські урядові чинники, включно з Президентом і секретарем скарбу, усвідомлюють в усьому обсягу загрозливість цих тенденцій і вживають всіх заходів, потрібних для їх переборення. Треба сподіватися, що й Конґрес, який матиме вирішне слово щодо бюджету, зокрема щодо справи надмірних федеральних витрат і податків, попереджений виступами Айзенгавера, Гомфрі і Гувера, використає всі можливості для протидіяння інфляції.

Безпосередньої загрози депресії немає, і треба думати, що, в умовинах теперішнього американського законодавства і фінансової забезпечености, така катастрофа, як була нею депресія 1929-1932 років, повторитися не зможе. Все ж таки інфляційні тенденції і можливість такої чи іншої господарської кризи спонукують громадянство не покладати всіх надій на безупинний зріст добробуту, а подбати завчасу і на „всякий випадок" хоч би про відповідне забезпечення в такій стабільній установі, як Український Народний Союз.

АРИТМЕТИКА В ПОЛІТИЦІ ОН

В Об'єднаних Націях створилась нова, досить кумедна ситуація, яка дуже яскраво й дуже неґативно проявилась у полагоджуванні затяжного арабсько - ізраїльського спору. Цю ситуацію створило таке відношення сил у складі „світового парляменту", яке в практиці надзвичайно утруднює, якщо взагалі не унеможливлює прийняття в будьякому поважному міжнародному конфлікті ясного, виразного й конструктивного рішення. І тому в суботу минулого тижня, після довгих і впертих закулісових нарад та конференцій, вдалося з трудом перевести дві резолюції, з яких одна дістала більшість 74-ох голосів, друга 56-ох, але обидві разом викликали своїм змістом і закрученим, неясним сформулюванням — дальший заколот в міжнародному світі, поділеному в поглядах на середньо - східню ситуацію. За однозгідними коментарями преси, автор цієї резолюції і головний промотор замирення, амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж, свідомо вставив у неї такі неясні звороти, як рекомендація для генерального секретаря Гаммершилда, щоб він ужив „інших засобів", не називаючи, яких саме, і що треба повести „акцію, яка запевнила б поступ в напрямку встановлення мирних обставин", бо — мовляв — ніяка інша, виразніша й чіткіша резолюція не перейшла б. Канадійський міністер закордонних справ Пірсон був такий невдоволений всіми тими серпанками, які закривають істотне бажання проєктодавців, що іменем своєї країни відмовився спонзорувати резолюцію, хоч, очевидно, Канада цілком погоджується із ЗДА в поглядах щодо ситуації на Середньому Сході. Зараз же після прийняття цієї резолюції виявилося, що між самими тими, що її приготовляли, існує різниця інтерпретації. Так, напр., індійський делеґат Крішна Менон уважає, що рекомендація розташувати „міжнародну поліцію" ОН на єгипетсько - ізраїльському кордоні означає, що ця поліція має бути приміщена тимчасово, на короткий час, обабіч демаркаційної лінії, а Кебот Ладж і інші автори та спонзори цієї резолюції думали уможливити нею введення тієї „міжнародної поліції" лише на єгипетські терени Ґази й побережжя затоки Акаби. Практичний з того вислід: обидві резолюції невикональні, і — якщо не вдасться Гаммершилдові осягнути компроміс у безпосередніх довгих нарадах з представниками Ізраїлю і Єгипту, то справа знову вернеться на терен Генеральної Асамблеї з тими самими мізерними виглядами на успіх.

Коли вже раніше Об'єднані Нації хворіли на дві головні недуги — зловживане Москвою право „вета" у Раді Безпеки і брак власної екзекутивної сили — то тепер їхні практичні можливості стали ще менші. Бо раніше було менше членів Об'єднаних Націй, і вільний західній світ, а серед нього З'єдинені Держави, могли легше проводити на Об'єднаних Націях свою політику. Коли 11 років тому відбувалася в Лондоні перша сесія Генеральної Асамблеї, до Об'єднаних Націй належала 51 держава. Коли між ними 20 голосів належало південно - американським державам, які з-правила підтримують становище З'єдинених Держав, то це була вже, так би мовити, постійна і тривка основа для вирішної американської ролі в ОН. Коли число членів Об'єднаних Націй зросло до 60, то й тоді цифрове відношення в них було настільки здорове, що давало змогу ізолювати комуно - совєтський бльок, який нараховував всього шість голосів, разом з Юґославією. Держави Британського Коммонвелту, частина держав НАТО, що належали до ОН, і ЗДА у проводі 20 південно-американських держав — завжди розпоряджали безоглядною більшістю, з тим, що нечисленні „невтральні" або приєднувались до більшости, або щонайвище стримувались від голосування, коли шість комуністичних країн голосували „проти".

Але рік тому прийшла поважна зміна. Південно-американські країни перейняли ініціятиву, щоб за всяку ціну впровадити до ОН дві латинські посестри — Італію і Еспанію. І дійсно, треба було заплатити за це високу ціну, погодившись на одночасний вибір ще чотирьох комуністичних країн, совєтських сателітів. Комуністичний бльок, який зменшився був до 5-ох членів внаслідок „усамостійнення" Юґославії, тепер (без Юґославії) зріс до дев'ятьох членів. Зате, після останнього прийняття ще 4-ох азійсько - африканських країн, число цих останніх збільшилось в ОН до 27. Хоч загальне число членів Об'єднаних Націй зросло до 80, проте тепер ССCР, граючи ролю опікуна „жертв західнього колоніялізму" та зручно орудуючи демагогічною фразеологією, пориває за собою азійсько-африканські „н е в т р а л ь н і" країни, і таким чином комуністи й „невтральні" розпоряджають майже половиною голосів в Об'єднаних Націях! Південно - американські країни які становили одну третину ОН, тепер впали до одної четвертини. Ситуація вільного світу на терені ОН погіршилась розбиттям голосів всередині Британського Коммонвелту, де частина членів приєдналась до „невтралістів". Внаслідок англо - кипрського конфлікту Греція „бойкус" і не голосує разом з Англією, а в середньо-східній проблемі виразно підтримує арабів. Південна Африка бойкотує ОН за їхнє становище в справі сеґреґаційної політики. Таким чином кожна справа, яка вимагає двох третіх голосів у Генеральній Асамблеї, заздалегідь засуджена на невдачу, бо або вільні держави, або бльок комуністів і „невтралістів" можуть не допустити до потрібної кваліфікованої більшости. Вигляди на майбутність ще сумніші, бо на американському континенті нема вже більше кандидатів до ОН, а в Европі є ще хіба „дві Німеччини", вільна й комуністична, зате є ще кандидати з Азії й Африки (Маляйська федерація, Золоте Побережжя, дальші африканські колонії, що діставатимуть самостійність), які, будучи „новаками" в міжнародній політиці, можуть іти на гачок большевицької демагогії.

Таким чином аритметика стала раптом поважним, якщо не вирішним, політичним чинником на терені Об'єднаних Націй. Раніше наперед знали, хто буде „за", а хто „проти". Тепер треба довгих і морочливих заходів, щоб резолюції осягали однозгідність, чи бодай проходили великою більшістю голосів. Об'єднані Нації — це такий інструмент миру, в якому неможливо майоризувати меншість механічною більшістю, бо тоді прийняті постанови все одно не матимуть практичної вартости. Щоб дістати згоду всіх заінтересованих сторін — раніше було легше, бо ЗДА, маючи за собою весь американський континент, могли своїм величезним морально-політичним авторитетом впливати на зацікавлені сторони. Тепер куди трудніше робити це, а куди легше інтриґувати й впливати — Совєтам.

Ось так у практиці виявляється, що прегарний принцип — рівности всіх країн у світі і загального права всіх їх бути рівноправними членами Об'єднаних Націй, переведений у діло, став перешкодою для заведення ладу і дійсно справедливого миру у світі, побудованого на волі всіх народів.

ПОВНІ СТАРЕЧІ ПЕНСІЇ ДЛЯ НЕЗДІБНИХ ДО ПРАЦІ

1-го липня цього року починає діяти та частина закону про соціяльне забезпечення, згідно з якою нездібні до праці робітники й робітниці мають право діставати повні старечі пенсії, якщо вони закінчили 50-ий рік життя і якщо визначені до того лікарі ствердять їхню постійну й повну нездібність до праці.

Це вперше в історії ЗДА діставатимуть пенсію робітники, які не осягнули емеритального віку — 65 років для чоловіків і 62 років для жінок. Щоб ці повні пенсії можна було діставати вже після 50-ох років життя, треба деяких умов, які передбачає закон:

1. Дана особа мусить закінчити принаймні 50-ий рік життя. (Вона може бути й старша, до 65 року включно, бо після того року кожному, навіть працездатному робітникові, прислуговує старечa емеритура).

2. Дана особа мусить працювати принаймні п'ять років упродовж тих десятьох років, які попереджають час, коли вона старається про емеритуру для нездібних до праці робітників.

3. Вона повинна працювати принаймні 18 місяців впродовж трьох років перед переходом на інвалідську емеритуру.

Цей час праці мусить бути занотований в уряді соціяльного забезпечення. Час військової служби після 16-го вересня 1940 р. або праця на залізницях враховується нарівні з затрудненням, зареєстрованим в соціяльному забезпеченні.

Але треба виразно підкреслити, що тимчасова нездібність до праці не дає права на користування з пенсій для інвалідів праці. Згідно з законом „треба бути так тяжко нездібним до праці, що ви не зможете виконувати жадної важливої праці". Друга умова: ваша нездібність до праці мусить „тривати неозначений час".

Нездібність до праці може бути умова або фізична. Ви мусите бути нездібним до праці принаймні 6 місяців, поки зможете діставати чеки з соціяльного забезпечення з місячними пенсіями.

Що має робити особа, яка старається про пенсію перед закінченням 65-го (в чоловіків) і 62-го (в жінок) року життя?

1. Треба піти до свого лікаря або свого шпиталю, щоб вони виповнили окремий формуляр, який ви можете дістати в уряді соціяльного забезпечення. Ваш лікар мусить ствердити, що, на його думку, ви не є здібні до праці. Але він не вирішить справи вашої пенсії, — це може зробити тільки та аґенція, яка працює для Адміністрації Соціяльного Забезпечення. В Ню Йорку такою аґенцією є Бюро для Вирішування Нездібности до Праці при 136 Черч вулиці.

2. Своє прохання ви відсилаєте до свого уряду соціяльного забезпечення, який має ствердити, чи маєте ви всі законні дані на передчасну пенсію. Після того районний уряд соціяльного забезпечення встановлює, коли почалася ваша нездібність до праці, і чи дійсно є вона постійною. Після того ваше прохання відсилається до стейтового бюра, яке може перевірити справу, хоч звичайно воно не покликує нікого до особистої контролі.

Коли справу вирішить стейтове бюро, тоді її відсилається до головного уряду соціяльного забезпечення в Балтиморі, яке повідомляє петента, чи прислуговує йому право на інвалідську пенсію. Одночасно таке саме повідомлення дістає і ваш районний уряд соціяльного забезпечення.

Треба ще згадати про можливість апеляції. Коли стейтовий уряд вирішить, що вам не прислуговує передчасна пенсія, ви можете апелювати до референта при Федеральному Уряді Соціяльного Забезпечення. Те саме ви можете робити і тоді, коли б Адміністрація Соціяльного Забезпечення відкинула рішення стейтового уряду, який вам признав пенсію. Свою апеляцію маєте внести через ваш уряд соціяльного забезпечення.

Стейтовий уряд соціяльного забезпечення може вирішити, що вас можна перешколити для якоїсь іншої праці. Тоді ви мусите погодитися на такий перевишкіл. Якщо б ви без „важливої причини" відмовилися від цього, то соціяльного забезпечення вам не виплачуватимуть.

Якщо ви старастеся про признання вам пенсії після 50-го року життя, то мусите вносити два прохання: одне — про признання вас за „нездібного до праці" і друге про „виплату вам пенсії соціяльного з а б е з п е ч е н н я". Перше прохання можна вносити ще перед скінченням 50-го року, але пенсію зможете діставати аж після закінчення того року. Ваш уряд соціяльного забезпечення повідомить вас, коли маєте внести друге прохання.

Якщо уряд не дасть вам знати, як полагоджене перше прохання до кінця найближчого травня, тоді зверніться до нього по дальші інформації, може треба буде деяких доповнень до вашої просьби.

КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА — СЬОГОДНІ

В а р ш а в с ь к и й тижневик „Пшиязнь" умістив цікавий ілюстрований репортаж свого кореспондента про Києво-Печерську Лавру, уривки з якого подаємо нижче:

„Територію Лаври кияни звуть заповідником. В цьому окресленні є багато сенсу. В дійсності є то заповідник середньовічної екзотики посеред моря совєтської сучасности. Натовп не може зміститися в маленькій церковці. Вірні моляться на площі перед відчиненими церковними дверима. Поміж сірим натовпом снують монахи: старші достойники у високих горбкуватих тіярах, а безвусі новаки у підперезаних поворозками куцих сатинових сорочках і ковпачках, що пригадують наймодніші в цьому сезоні жіночі капелюшки.

Перед відчиненими дверима церковці, на бруку, стоять на колінах жінки. Щохвилини схиляються і б'ють глибокі поклони, торкаючись чолом землі. З глибини долітає голосний спів хору. Всередині церкви три духовники, убрані в вишивані золотом ризи, відправляють Службу Божу. Мелодію підхоплюють ченці, що стоять вряд. Їхні потужні баси заглушають несміливі голоси натовпу вірних. Пісня старослов'янська, урочиста й побожна, здається, розсаджує старі церковні мури.

Поза церквою — вхід до славнозвісних печер, які до половини вісімнадцятого століття були місцем спочинку померлих ченців.

І от виявилося, що деякі поховані тут тіла на протязі віків не піддали процесам розкладу — попросту змуміфікувались. Це визнано за чудо, і 1643 року 69 з-поміж похованих канонізовано. Печерська Лавра стала місцем прощі, що стягало вірних з цілої Руси. Поплили святі реліквії до різних церков і монастирів, зростало багатство, слава і могутність печерського ігуменства.

Сьогодні спадкоємці тієї слави продають перед входом до печер тонісінькі, як соломинки, свічки — по карбованцю за штуку.

По виході з печер затримуємо на дідинці якогось сивого достойника у високій шапці з вельоном. Питаємо, як їм живеться. Священик стурбовано озирається і відповідає неохоче:

— Як бачите: ніхто нам тут не перешкоджає. Є нас тепер коло вісімдесяти осіб. — Священик ще раз озирається, а потім кидає зненацька: — Не господарі ми тепер. Усе забрали під музей, — і швидким кроком відходить.

Оглянули ми також музей. Заснований в 1926 році, охоплює він 22 гектари території Лаври разом з 86 будівлями. Монахам залишено тільки дві церковці та печери.

Завдання музею — провадити працю культурно-освітню і науково-атеїстичну. Загальний же натиск робиться на науковому узасадненні явищ, що їх проголошують монахи, як чудеса. Зорганізовано там спеціяльну виставку, експонати якої мають доказувати науково, що муміфікація трупів в печерах може відбуватися без участи надприродних сил.

Ц е н т р а л ь н о ю будівлею Лаври був Успенський Собор, побудований в 11 столітті. Давній літописець пише про нього, що „був подібний до небес". Цей собор під час останньої війни був цілковито знищений. Пам'яткою з 12 століття є церква Спаса на Берестові, де поховано м. ін. засновника Москви — Юрія Долгорукого.

Пам'ятки архітектури й мистецтва Києво-Печерської Лаври приваблюють сюди маси туристів місцевих і закордонних. Після огляду території музею туристи — заохочені антирелігійною виставкою — виявляють звичайно бажання оглянути також лаврські печери . . ."

Автор цього репортажу — можливо, атеїст — все ж таки, треба думати, досить об'єктивно представив образ Києво-Печерської Лаври, як виглядає вона сьогодні. Вільно йому думати, чи справді совєтська безглузда і примітивна антирелігійна пропаґанда є „науково узасадненою", і чи церква, переповнена вірними, є явищем „середньовічної екзотики". А може достосувується він у своєму репортажі лише до вимог, що зобов'язують журналістів червоної польської преси? В кожному разі, з того, що він пише, прозирає співчуття до народу, у якого силою відібрано його святощі. Досить промовисті також „несміливі голоси натовпу вірних" і відповіді монаха на запитання автора: він, хоч і озирався, але таки мав відвагу незнайомій людині сказати дещицю гіркої правди.

Совєтські чинники, які о б е р н у л и Києво-Печерську Лавру на музей-заповідник (до речі, не кияни звуть її заповідником, як пише автор, а так названо її офіційно, і ніколи ця назва не була серед киян популярною), залишивши для вірних дві маленькі церковці, мали на увазі: задемонструвати цим перед закордонними туристами нібито свободу релігії в Совєтському Союзі, а з другого боку — поборювати релігію „останнім словом науки" з улаштованого тут же антирелігійного музею. Чи переконався в цьому автор, відвідуючи Лавру? І чи знає він, що „подібний до небес" Успенський Собор знищили самі ж большевики, підмінувавши його в 1941 році?

В. С-ко

НЕ ЛАМАЛА ЦВІТУ . . .

Не ламала цвіту із шипшини,
Бо колючий,
Хоч такий пахучий.
Обминала одного хлопчину,
Бо зрадливий,
Хоч такий вродливий.

Тільки правду кажуть
у народі
Серце завжди з розумом
не в згоді.
Захмеліло на зеленім лузі,
Прохмелилось
та й забилось в тузі.

І не вітер гра на оболоні,
Не журавка плаче
над озерцем . . .
Рву шипшину —
не болять долоні:
Колючки впиваються
у серце.

ТАМАРА КОЛОМИЄЦЬ

Д-р М. Дудра

З ЛОНДОНУ ДО КАПРІ

(З відвідин Европи)

(1)

1. Лондон — Британська Метрополія

Лондон. — Коли Ви, вибравшись у подорож по Европі, зупинитеся в Англії, то Ви ще є, так би мовити, частинно в Америці. Передусім, послуговуєтесь тут тією самою англійською мовою. Правда, коли скажете „геф" замість „гаф", або „томейто" замість „томато", то англієць не завжди зрозуміє, але такі незначні мовні труднощі можуть трапитися Вам навіть під час подорожей по Америці. Англійські звичаї та етикета у великій мірі також подібні до американських, наприклад, чоловіки в товаристві жінок на вулиці ідуть завжди від їздні, шлюбні обручки носять на лівій руці тощо.

Та це мабуть і все, що нагадує Америку. Поза тим Ви в Европі, яка так сильно різниться від Америки. Вже сама монетна система Англії спричиняє Вам клопоти. Фунт має 20 шилінґів, а шилінґ — 12 пенсів. Крім фунта, англійці вживають ще і ґвінеї, яка дорівнює одному фунтові і одному шилінґові, при чому сьогодні вже немає ні такої монети, ні такого банкноту: це тільки абстрактна рахункова одиниця. Звикнути до такого рахунку, а при тому вміти скоро перераховувати не все на доляри — досить трудна штука. Трудність справляє і вигляд монет. Англійський цент розміром далеко більший, як всі інші монети. При тому англійці вживають ще й пів цента.

Стисло кажучи, Англія не є і Европою. Англієць ніколи не говорить про свою країну, як про частину Европи: Европа — це „континент", а Англія — це світ сам для себе. Цікавий цей світ і його тяжко збагнути в усіх аспектах очима туриста. Американці, яких Ви тут в туристичному сезоні зустрінете цілими хмарами, звичайно підсумовують свої враження з Англії під двома наголовками: старовинність і відносна убогість. Ясно, що вони мають на увазі американські стандарти, і така лякона характеристика далеко не вичерпує м н о г о г р а н н о с т и життя в Англії.

Старовинність і спартанізм, якими англійці гордяться, справді вдаряють Вас на кожному кроці. Лондон це найбільш розлоге і донедавна найчисельніше в світі місто. Та ви будете дещо розчаровані, коли шукатимете в ньому того блиску і ґрандіозности, які знаходите в Ню Йорку або навіть в Шикаґо. Лондон має свій своєрідний чар, до якого треба звикнути, щоб його належно оцінити. Найбільш характеристичним для цієї британської метрополії є, мабуть, будинок під числом 10 на Давнінґ Стріт, в якому знаходиться урядове і приватне приміщення англійського прем'єра. Це дослівно мала, двоповерхова, злучена з іншими будинками, стара каменичка в бічній вуличці, в якій нормально могло б жити три-чотири родини.

Скромністю і спартанським духом визначаються і старі королівські палаци Вікторії та Св. Джеймса. Зате імпозантною є Бокінґемський палац, теперішня королівська резиденція, яка належить до одних з найкращих в Европі. Є в Лондоні й інші монументальні будівлі, як ґрандіозна палата парляменту, деякі міністерства, Вестминстер Аббей, Вестминстерська Катедра, Катедра св. Павла, Королівський Інститут, Лондонський університет, Британський Музей, Королівський Технологічний Каледж, Музей Вікторії і Алберта, Будинок Народів Британської Імперії тощо. Прикрасою Лондону є його славний Гайд Парк і ріка Темза з її мостами.

Поза тим Лондон — це кількаповерхові, сірі, з лісом червоних коминів будинки, які простягаються цілими кілометрами. Немає жадних хмародерів і нічого іншого, що міняло б традиційний характер міста. На місце старого приходить нове, але воно нічим не різниться від давнього. А саме тоді, як відбудовувано частини міста, знищені ворожими налетами під час останньої війни, Лондон мав нагоду модернізуватися.

Сірий, суворий, а то й понурий характер міста спричиняють у великій мірі атмосферичні умовини. Лондон дуже часто окутаний в густу мряку і „смоґ", тобто мішанину мряки і диму, що йде з фабрик та незчисленних коминів. Лондонський „смоґ" далеко гірший як „смоґ" в Лос Анджелесі, про який так багато говориться в Америці в останніх роках. Здається, що тільки в Мілано, в Італії, мряки і „смоґ" більші, як в Лондоні.

Цікаво, що в Лондоні немає мабуть ані одної асфальтованої вулиці, — навіть в середині міста вулиці виложені камінням або шутром. Рух в центрі міста, зокрема в годинах, коли люди їдуть або вертаються з праці, великий. Тоді вулиці забиті типовими для Лондону червоними, двоповерховими автобусами та чорними, старомодними, хоч практичними й дешевими, таксівками. Приватних авт мало, вони малі, скромні й також переважно чорні або сірі. Авта їдуть лівою стороною, а шофер сидить по правій стороні авта. Трамваїв у Лондоні немає. Найважливішим комунікаційним середником є густа сітка підземної залізниці, поїзди і станції якої елеґантніші як у Ню Йорку.

Серйозність характеру міста виявляється не тільки в зовнішньому вигляді, але і в його духовому обличчі. Наприклад, нічне життя Лондону ніяк не можна порівнювати з життям Ню Йорку. Славний Пикадили Сиркус — це тільки мініятюра нюйоркського Таймс-Скверу, коли мова про світляні реклями та про кількість і характер розвагових льокалів. Публічних „нічних клюбів" зовсім немає; є тільки приватні клюби, до яких право вступу мають тільки члени і . . . чужинці з американськими пашпортами. Кін в Лондоні дуже мало, так що по білети треба приходити в певний час; часто взагалі не можна дістати білета. Висвітлюють головно американські фільми, бо англійських є обмаль. В неділі кіна і театри замкнені. По одинадцятій годині вечора життя завмирає навіть у центрі міста.

2. Життьовий стандарт Англії

Щоб належно оцінити небувалий добробут в Америці, треба бачити життьові відносини в повоєнній Европі. Українці в інших країнах Европи вважають, що їхні земляки в Англії мають належну життьову стопу. Та ця стопа дуже низька в порівнянні з тою, яка є в Америці.

Пересічний робітник в Англії заробляє від 23 до 28 дол. на тиждень. Фахові робітники та робітники, які виконують особливо тяжку працю, одержують від 32 до 38 дол. Пересічний лікар заробляє коло 4,000 дол. річно. Звичайний професор хемії в Лондонському Університеті одержує 5,600 дол. на рік. Це вже найкраща платня, якої можна добитись в академічній ділянці. Лектор заробляє коло 2,500 дол. річно. Директори корпорацій одержують від 84 до 112 дол. тижнево, а найвище платний персонал Британської Радіової Корпорації одержують 125 долярів тижнево.

Замітний є факт, що різниця між найнижчими й найвищими платнями далеко менша в Англії, як в Америці. При цьому треба згадати ще й те, що в Англії податки далеко вищі, як в Америці, тобто від більших прибутків оподаткування далеко вище.

Література Мистецтво Розвага

СТОРІЧЧЯ МИКОЛИ САДОВСЬКОГО

У грудні місяці минулого року сповнилося сто років з дня народження визначного сина українського народу, славного артиста й режисера Миколи Карповича Садовського, заслуги якого для українського театру направду величезні.

Народився Микола Садовський 19 грудня 1856 року в степовій Херсонщині у талановитій родині Тобілевичів, з якої, крім нього, прославили своє ім'я ще брати його — актор і драматург Іван Карпенко-Карий, прозваний „українським Ібсеном", і Панас Саксаганський — знаменитий режисер і артист. Ще зовсім юнаком, залишивши єлисаветградську повітову школу, романтичний юнак в ранзі підпоручника брав участь в 1877 році у війні на Балканах, в тяжких боях на горі Шипці, де вирішувалась доля цієї воєнної кампанії. В одному з боїв, коли прапор Житомирського полку, до якого належав Микола Садовський, опинився в руках турків, відважний підпоручник відбив його у ворогів. За це нагородили його найвищою військовою відзнакою — георгіївським хрестом.

Сценічну кар'єру почав Микола Садовський в аматорських театрах у Бобринці і Єлисаветграді. У перший професійний український театр Ашкарова і Кропивницького прийшов в 1881 році, уже не юнаком, повний надій і творчих плянів. Як учень Кропивницького, з його трупою — що мандрувала по цілій Україні і навіть досягала тодішньої столиці Росії Петербургу — виступав з геніяльною Заньковецькою, Саксаганським, Затиркевич-Карпинською та ін.

У 1888 році, зорганізувавши власну театральну трупу, продовжував Микола Садовський у своїй режисерській діяльності традиції реалістичної школи, створені ще другом Шевченка — Михайлом Щепкіним, а розвинені театральним новатором і вчителем багатьох українських акторів Марком Кропивницьким.

За свою 50-літню артистичну діяльність залишив Микола Садовський у пам'яті глядачів десятки кольоритних образів: Миколи з „Наталки Полтавки", Назара з „Назара Стодолі", Гната з „Безталанної", Калитки, Цокуля, Пузиря з п'єс Карпенка-Карого, Зевса з опери „Енеїда", Батька з опери „Катерина" та ін. В побутових п'єсах захоплював глядачів у ролях Дмитра („Не судилося"), Подорожнього („Зимовий вечір" Старицького), Писаря („По ревізії") та ін., а найбільше уславився в ролях героїчних — Богдана Хмельницького з одноіменної драми Старицького, Тараса Бульби та запорожця Карася.

Проте, був Микола Садовський не тільки визначним актором та режисером, але й добрим співаком, імпровізатором та декляматором.

У 1905 р. виїздив М. Садовський до Галичини, де у Львові, керуючи театром „Руської Бесіди", популяризував п'єси східньоукраїнських драматургів і твори світової клясики.

Після революції 1905-07 років М. Садовський засновує у Києві перший стаціонарний український театр, що за вісім років свого існування підготовив цілий ряд п'єс і опер, уперше відіграних в українській мові — „Ревізор" і „Одруження" М. Гоголя (в перекладах самого М. Садовського), „Утоплену" і „Чорноморці" Лисенка, „Продану наречену" Сметани та ін. В театрі Миколи Садовського виросли й розвинули свої таланти широковідомі нині в підсовєтській Україні І. Мар'яненко, В. Василько, М. Литвиненко-Вольгемут, Б. Романицький, Є. Хуторна, Т. Маринич, П. Коваленко та ін.

У бурхливі дні визвольних змагань, в 1918 році виїхав Микола Садовський знову до Галичини, де короткий час працював у Львові як директор українського театру. Дальшим етапом в його житті був Ужгород на Закарпатській Україні, куди він переїхав на запрошення товариства „Просвіта" з акторами П. Чугаєм, О. Левицьким (нині в Німеччині в домі старців), М. Певним, Валентиною та Євгенією Івановими (нині в ЗДА), М. Кричевським та ін. Тут Микола Садовський став на чолі субсидованого чехословацьким урядом „Руського Театру", що його створила група бувших учасників Української Республіканської Капелі, яку вислав був з культурною місією до Західньої Европи Головний Отаман Симон Петлюра. Про цей мало описаний в мемуарній літературі період діяльности Миколи Садовського розповідає колишня артистка „Руського Театру" пані Катерина Трухла, яка проживає нині в Ню Йорку.

У мороз і сльоту, глухими дорогами Закарпаття роз'їздив Микола Садовський із своїм театром по містечках і селах, защеплюючи у численних глядачів любов до української мови і культури. Це була велика культурно-освітня і національно-освідомча акція, переведена горсткою ентузіястів на чолі з старенький Садовським. Багато завдячує йому своїм національним відродженням Срібна Земля! А для аматорських театральних гуртків, розкиданих по найглухіших закутках цього краю, був він найавторитетнішим учителем і порадником. В 1922 році „Руський Театр" виїздив з гостинними виступами до Праги і Подєбрад, де зосереджена була українська еміграція в Чехо-Словаччині.

Особисті несприятливі обставини, які створилися для М. Садовського в Ужгороді, змусили його переїхати на постійне мешкання до Праги, де жив він до 1925 року, коли то в числі інших емігрантів рішив вертатися на Україну. Совєтські репатріятори, що працювали тоді не згірше за теперішніх міхайловських, за всяку ціну заповзялися зманити Миколу Садовського. Йому обіцяли пост директора театру в Києві, гарантували повернення батьківського хутірця, забезпечували повну свободу в артистичній діяльності. І Микола Садовський, гноблений ностальгією, відважився на цей крок, щоб „останні літа послужити народові". Напевно, не здавав він собі справи з того, що везуть його на Україну лише для того, щоб ним, як і іншими поворотцями, заслонитися перед українським народом, переконати його, що справді большевики „будують соціялістичну Україну". Майже всіх тих наївних людей, які повірили тоді большевикам, знищено. 69-літньому Миколі Садовському пощастило, бо до днів єжовщини він не дожив...

Від 1926 року брав Микола Садовський участь в театральному житті на Україні, виступаючи в Києві, Харкові та інших містах. В 1929 році виступав у фільмі „Останній лоцман", виконуючи в ньому головну ролю. Останній раз виступив на сцені в Києві в ролі Виборного у „Наталці Полтавці".

Помер Микола Садовський на 77-му році життя в 1933 році — тому трагічному для України чорному році, коли Москва голодом заганяла українське селянство до колгоспів. Поховали його на Байковому кладовищі в Києві, недалеко Миколи Лисенка, Марії Заньковецької та інших великих діячів українського мистецтва, що все своє життя віддали на служму рідному народові.

В. С-ко

З ТВОРЧОСТИ МОЛОДИХ МИСТЦІВ



Богдан Певний — „Віщун" (олія)

МИХАЙЛО ТАРАНЬКО

У канадійській пресі появилась вістка про смерть Михайла Таранька — без ніяких ближчих даних про останній час життя та місце й обставини смерти того видатного й заслуженого українського культурного діяча.

Михайло Таранько, який тепер мав би 70 років, був народним учителем. Позбавлений праці у школі ім. Шашкевича у Львові за польських часів за його громадську активність і національно-політичну свідомість, він почав від 1920 року видавати у Львові „Світ Дитини", що став зразковим щодо змісту і мистецького оформлення дитячим часописом. Швидко потім він почав видавати для старших дітей і молоді журнал „Молода Україна" та заснував „Діточу Бібліотеку" й „Популярну Бібліотеку". Видавництво Михайла Таранька у Львові стало одним з найповажніших, а його видавець-редактор, сам Михайло Таранько, став одною з найбільш шанованих та водночас, завдяки особистим прикметам, найсимпатичніших постатей. Він мусів боротися з постійними величезними труднощами: на першому місці з польською пресовою цензурою, яка свідомо переслідувала його, шиканувала, не хотіла цензурувати щіткових відбиток (превенційна цензура), а нищила цілі наклади, щоб зруйнувати його матеріяльно і довести до ліквідації видавництва. Поляки знаменито здавали собі справу з величезного національно-виховного значення такого видавництва для українських дітей і молоді, — куди більше розуміли велике значення такого видавництва для українського народу в Польщі від самих українців. Бо від своїх власних земляків Таранько зазнавав теж постійно всіляких прикрощів, від байдужности батьків починаючи, на не зовсім льояльній конкуренції кінчаючи. Багато українських вчителів лякалися поручати дітям журнальчик і книжки М. Таранька, щоб не наразитись польським шкільним зверхникам. Він ставився з надзвичайним сантиментом до своїх дитячих видань, сантиментом, прикметним для ідеалістів, закоханих у своїй праці, що її вважають піонерською місією. Він вишукував нові таланти, ілюстраторів і авторів, і переживав дуже глибоко, коли дехто з них переходив потім до іншого видавництва задля вищого заробітку, що його він не міг дати.

Від кількакратної безпосередньої небезпеки ліквідування видавництва — рятувала його прихильність ОО. Василіян, в друкарні яких у Жовкві він друкував свої журнальчики й книжки і куди доїздив, завжди стурбований своїм задовженням в друкарні та завжди з надією видобутись з них. Окремою гіркою сторінкою життя Михайла Таранька були ті прикрощі, що їх він зазнав за німецької окупації у зв'язку з жидівським походженням його дружини, зрештою активної діячки в українському суспільно - допомоговому житті. Цей надзвичайно для нього прикрий період за німецьких часів спонукав його залишитись у Львові.

Михайло Таранько ніколи не здавався. Він відзначався подивугідною енергією, метушливістю, ідеалістичним світоглядом, погодою духа і гумором. Середнього росту, округлий і повнолиций, був незрівняний в товаристві. Був високо-характерний, мав цивільну відвагу говорити правду в очі, був теж першорядним промовцем. До активної політики не втручався, зайнятий виключно справами культурно-освітніми і видавничими. Позашкільне виховання дітей і молоді було його спеціяльністю. Тому був активний у „Просвіті" й „Рідній Школі" і в споріднених організаціях.

Як педагог, громадський діяч, видавець і редактор дитячих видань — Михайло Таранько високо підіймався понад пересічний рівень західньо-українських народних вчителів. Це була правдива приємність, справжня насолода належати до гурту його приятелів, стрічатися з ним і гуторити. Учинний, надзвичайно льояльний у відношенні до інших, позбавлений найменших рис себелюбства і користолюбства, товариський і добросердечний, він зобов'язував і до себе всіх тих, що його справді знали і розуміли. І тому треба з правдивим зворушенням згадувати, як час давнього минулого ті роки між двома світовими війнами, в яких приходилось знати й приятелювати з Михайлом Тараньком, однією з найцікавіших постатей тодішнього Львова, що так само відійшла вже в безповоріття, як стільки інших його сучасників.

Іван Кедрин

Ірина Ш. Шуварська

* *

Тузі від чужого
розкрилося сердечне у тонких листках;
живе, як думка перед святом.
Рідніше в шепоті,
в словах із болю вибраних
дає до себе проблиск.

У тонких листках,
неначе скатерка мої долоні;
Він свічники на них поставив, виноград,
у квітці рай створив
і рівнодушність.
Його величний віддих
на світлі. — Дар:
розкрилося сердечне.

Кохане відхиляється чоло,
в тюльпанових повіках сон і міцно стиснеш руки.
Тополі завмирають без хвали —
минає...
й гори думають далекі.

Родючий вицвіт чулого єства
скоряєш перед творчим задумом небесним.
Від чужого дар;
Помирена з безтямним болем
кладу в стокротку ласку півживу.
Візьми, тули її до скронь... і до хрестів,
щоб не зів'яла.

Євген Онацький

РОМАНТИКА ПРОСТОРУ

(З приводу виставки малярських творів В. Цимбала)

Місяць жовтень був у Буенос Айресі місяцем українського мистецтва: від 1-го до 13 жовтня м. р. виставляли в ґалерії Ван Ріель, на Флориді, свої твори панство Крюкови — п. Ольга Ґурська та п. Борис Крюків, а зараз же потім ,від 16-го до 31-го жовтня, в ґалерії Розе Маріс, на тій же Флориді, . Віктор Цимбал.

Обидві виставки мали великий успіх, привабили чимало глядачів, мали належний відгомін у пресі і в зв. інтелектуальних колах, що цікавляться виявами мистецької творчости.

А проте, характер їх був дуже відмінний.

Обоє панство Крюкови — тонкі мистці. Пані О. Ґурська спеціялізується на квітах, „натюр морт", але й робить гарні портрети. Б. Крюків волів жанрові картини з сучасного й минулого світу. Їхні образи милують зір своїми барвами. Їхня техніка зраджує і профанові довершених мистців, що не тільки знають, як малювати, але й знають, коли й денедомалювати, щоб залишити дещо й уяві глядача і тим його зачарувати. Їхні картини — шматочки життя, тутешнього земного життя, повні іноді поетичного романтизму, але тісно обмежені у своєму просторі: куточок кімнати, гарно й цікаво освітленої, де хтось читає, чи грає, чи розмовляє, чи так кудись дивиться, мріючи, чи думаючи; або вирізок краєвиду з кількома деревами, чи будинками, чи хатками, або й просто портрет, або китиця квітів на столі у вазі...

Глядач дивиться і каже:

— Це — гарно!

Віктор Цимбал — теж тонкий мистець. Його графіка — славна в Арґентині, та і поза нею. Її кілька разів нагороджено золотими медалями на виставках арґентинських мистців за незвичайну тонкість і точність рисунку, довершену вирисованість найдрібніших подробиць, що дає справжній своєрідний архитвір. Але, як маляр, В. Цимбал менше знаний. Мабуть, тому, що графікою він заробляє на життя, як професіонал, а малярству віддається на дозвіллі, для задоволення свого мистецького покликання... А проте, і його малярські твори заслуговують на якнайбільше признання всіх тих, хто любить це мистецтво.

Малярські твори В. Цимбала вражають найперше розмахом свого творчого задуму. Вони поривають глядача в безконечні простори, іноді просто — в космічні простори. Бо В. Цимбал в своєму малярстві насамперед — романтик простору. Всі твори В. Цимбала — це романтика простору, що в ньому іноді тільки невеличкою цяточкою позначено людину, яка губиться в величезних вимірах гір, скель, хмар, сузір'їв і — просто повітря. Ні, вона не губиться, вона тут, перед очима глядача, вона поставлена в самому осередку картини і ніяк не може випасти з поля зору, але — яка ж вона — порівняно — маленька і — самітна! Навіть тоді, коли ця маленька цятка людини — „Христос у червоній пустелі". (Так зветься одна з виставлених картин, чи не найвдаліша щодо барв і настрою). Навіть тоді, коли, замість людини, стоїть перед нами чарівний Київ із своїми церквами — св. Софією, Андрієм Первозванним, Володимирським собором, Михайлівським собором, що вже не існує, поруйнований, із Лаврою — чудово вимальований понад кручами Дніпра в мініятюрних розмірах на великому образі, щоб дати місце над собою — величезній райдузі, символові Божого благословення, колишньої та будучої слави столиці України.

У творах В. Цимбала багато символіки. Ось „Рік 1933" — велика картина, повна драматичної експресії: душі матері з сином, що померли з голоду, підносяться в небесні простори, поцвяховані зірками! Хлопчик на руках матері безсило схилив голову, але дух матері з невимовною силою шле в небо свою страшну скаргу, свій акт обвинувачення на тих, що відняли життя не тільки їй, але й її синові... В усьому тілі, випростаному в леті вгору, а особливо в худих кістлявих ногах, не кажучи вже про лице, сказано більше, ніж може сказати навіть текст в еспанській мові, тут же повішений...

Або ось „Рік 1941. Руїни київської Лаври". Ми бачимо перед собою тільки один стовп, вкритий фресками, що підноситься в небо, — рештка муру з ледве наміченою колишньою аркадою. Під ним кущик прегарно освітлених квітів, ніби пошана руїні. А далі — безконечна далечінь з Дніпром і безмежними обріями. Скільки в тому романтичного настрою!..

Така ж безмежна далечінь в „Степовому Кургані" — могилі з кам'яною бабою. І такий же романтичний, чи навіть містичний, настрій...

Бо майже в кожному образі, за винятком хіба краєвидів із арґентинських гір та озер провінції Санта Круз, неминуче реалістичних, але також повних настрою, відчувається містика, містичне наставлення мистця. Чи візьмемо ми „Київську Богородицю Нерушиму", чи „Бога-Творця" (образ, повний могутньої сили творення світу у вихорях туманних сузір'їв), чудову „Божу Матір із Північним Сяйвом", ще встає із цих назв образів відчуваємо ми їх містичний зміст, а в самих творах констатуємо велич задуму і силу творчої фантазії.

Вже двадцять років тому, у вересні 1936 р., — В. Цимбал виставляв уперше в Буенос Айресі свої малярські твори, і вже тоді арґентинська преса відмітила в ньому велику творчу фантазію, що „шукає сценографічної синтези", вживаючи „архітектонічних контрастів" з розмахом „фрескового мистецтва" („Ля Пренса" 16. IX. 1936).

Нова виставка В. Цимбала стверджує вже тоді поставлену діягнозу: наш мистець залишається все тим же оригінальним творцем величних форм, повних глибокого змісту, залишається романтиком далечіні та космічних просторів ,і тому люди, виходячи з його виставки, констатують:

— Гарно... ні, не тільки гарно ,але й дуже цікаво.

Дарія Ярославська

ГОЛУБИ

Етюд*

Все йшло гладко, доки в те не вмішалася людина. Власне ця людина не хотіла її знищити, вона тільки не догадувалася, що можна поранити ласкавим словом. Була повна уваги і пошани, і в тому саме було лихо.

Плян цієї жінки діяв. Цілі роки все було добре, аж нараз урвалося. Це було немов убивство, безкровне, для нікого непомітне, але убивство.

Сказала була собі колись, що як „очі не бачать, то серцю не жаль", і викинула дзеркало із свого мешкання. Навіщо справді було бачити всі ті нові зморшки, що громадилися на обличчі та шиї, не знати як і чому, коли це цілком не цікаво було їх вітати! Вони пригноблювали, насували тяжкі думки, відсували від радости.

Що з того, що на світі були вже не тільки її внуки, але і правнук, коли в її душі ніяк не було старости! Це саме зацікавлення проблемами життя, захоплення п'єсами і любовними романами, як і в днях її молодости. Навколо неї, під час праці, були самі молоді дівчата, і вона повірила ,що ця сама свіжість променює і з її обличчя. Їх безтурботний настрій і пляни на майбутнє, що їх голосно вони обговорювали, заражував і її. Вона не бачила себе, вона бачила їх і ставала, як вони. Вона включалася в їх розмову про найновіші фасони одягу, про хлопців, про їх майбутнє життя. Вона сміялася голосно та щиро, як і вони. Вона одягалася у яскраві кольори, не турбуючись тим, чи вони підходять до її віку. Вони подобалися їй, манили її очі.

Дівчата сміялися за її плечима, але їй добре було з тією вірою в свою невмирущу молодість. Вона казала їй чекати ще на щось, робила щасливою, бо не була нікому тягарем.

— Я хочу купити собі блакитну сукню — могла сказати одна з дівчат, і вона відразу висловлювала те саме бажання:

— Це саме те, що я шукаю для себе. Але не можу дістати. Я думаю, що куплю собі матерію і пошию сама. Я вже маю блакитний капелюх...

— Цей пан мене не цікавить, я не хочу з ним ходити — починала інша і зараз же вона звірювалася:

— О, знаєте? Цей мій сусід, про якого я вам згадувала, він щось заговорює про подружжя!.. Але це не мій тип мужчини!..

— Мій хлопець не хоче зволікати з шлюбом — могла почати друга дівчина іншу тему, як вона мала точнісінько таке саме пережиття:

— Це саме було з моїм чоловіком! Скільки я не бунтувалася, не погоджувався зволікати наш шлюб! О, він божеволів за мною!

Коли це було? Двадцять, чи сорок років тому? Для неї це було вчора, все ще свіже і приманливе ,не присипане порохом літ. Дівчата цього не розуміли. Та, за якою колись божеволіли хлопці, назовні вже не існувала і не могла викликати їх зацікавлення. Минуле відцвіло вже, як квітка, і залишило тільки слід в її душі.

Клалася спати у своєму маленькому, притульному мешканні, а мрії молодих дівчат були навколо неї. Чекала на зміну свого життя на краще, на якесь ясне майбутнє. У безсонні ночі влаштовувала свій майбутній дім. Вітальня мала бути на кілька ступенів нижче від передпокою, підлога скрізь чорна, перед вікнами квіти. І якийсь Він...

Сон накривав мрії і підкріплював її сили.

— Коли вона вже перестане працювати?! — дивувалися дівчата. — Молю Бога вже тепер, щоб я не мусіла працювати в такому віці, якщо, очевидно, доживу цього! — казала одна з них.

Всі чекали на ту хвилину, але вона не думала кидати праці. Її не звільнювали з огляду на довголітню службу. Брала платню і розважалася у свої вихідні дні. Побоюючи втому, проходила залями музеїв, пересиджувала в театрах, або, в соняшний день, йшла на набережну кормити горішками голубів, упевнена в тому, що вона ще комусь потрібна, що має свою вартість.

І в один соняшний день це урвалося.

На ручному возику продавець розклав цукерки, напитки і різного роду горіхи для голубів. Їх багато літало понад людськими головами, або, оглядаючись на п'яти перехожих, вони дріботіли по землі, підлітали до лавок. Несміливо, спостерігаючи кожен рух людини, налякані, але і зваблені горіхами, підсувалися до рук.

Купила торбинку горіхів і манила їх до себе. Ноги вгиналися під нею, але вона задоволено всміхалася. Її тішило і сонце, і мерехтливе плесо ріки, і її одяг, і голуби, які відразу поцікавилися тим, що вона має в руках, як тільки сіла на лавці. Для них її руки були молоді і принадні, вони мали те, що вони любили. Старі жінки і чоловіки вигрівалися на сонці недалеко неї, але їй цілком не цікаво було починати з ними розмову. Омотають певно свої слова гіркотою і презирством до всього, що дає їм день. А світ такий гарний! Світ такий принадний!

Куди цікавіше було їй з голубами. Любила їх полохливий рух, їх кругленькі, трохи почервонілі очі, що боком стежили за нею, їх тоненькі ніжки. Блискучопері, немов вичищені щіточками, з похилими вниз хвостиками, приземлилися на лавці оподалік від неї й уважно, не зводячи з неї зору, підсувалися ближче. Ставили одну ніжку, потім другу, знову праву і знову ліву і нарешті, вхопивши горішок, відразу стрибали в повітря. Верталися майже відразу і починали той самий обережний підхід до її руки, ладні відлетіти кожної хвилини.

Сміялася з них і до них. Криси широкого червоного капелюха кидали рожеву тінь на зморщене лице і справді робили його принадним і набагато молодшим.

Літній чоловік з фотоапаратом на рамені, ліниво йшов набережною. Поглядав на воду, на метушливі човни, на стіну хмародерів за вбогою зеленню прибережного городу, по людях, що закинувши голови взад, здавалося, пили соняшне проміння. Він поглянув на неї, на голуби і зупинився. Вона не дивилася на нього, але помітила його. Вона звикла від дівочих років до уваги мужчин і не вміла про те забути. Він відійшов кілька кроків назад, не відриваючи погляду від лавки, на якій сиділа, пішов у бік і знову вернувся, нарешті приложив фотоапарат до правого ока. Люди, що переходили між нею і ним, виразно дратували його. Призабута струна відізвалася в її серці. Підняла на нього погляд, дивилася в його апарат. Тепер навіть ті, що переходили, зупинилися, щоб дати змогу зробити світлину. Дивилися на нього і на неї. Її рука привичним рухом піднялася до волосся, що вибивалося з-під капелюха.

— Змилуйтеся! — промовила сміючись. — Я фатально виходжу на світлинах!

Він був легко похилений до переду, фотоапарат тісно притиснений до правого ока. Почувши її слова, він випростався і промовив виправдуючись, з пошаною:

— О, бабусю! Хто ж смів би турбувати вас! Це голуби цікавлять мене!..

*) Цей етюд відчитано на авторському вечорі в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку 21-го грудня 1956 року.

М. Пастернакова

ТАНЕЦЬ У ФІЛЬМІ

Зацікавлення сценічним танцем у світі помітно зростає, він у всіх своїх видах входить у фазу буйного розцвіту, і нові досягнення розкривають йому вільний шлях у передові позиції мистецького світу. Сильні драматичні елементи і характер спектаклю мали вже первісні культові танці. Вони на протязі віків міняли своє призначення, збагачувалися новими формами, дали почин пантомімі та увійшли у театр, як зав'язок драми. Окремими дорогами пішли народні, сценічні і товариські танці. Найкращу традицію і популярність зберігає до сьогодні клясичний балет, але й другі роди сценічного танцю мають теж часто окрему ролю у театральних виставах. Танець надає руху і кольору побутовим п'єсам, помагає розвиткові оперної дії, приносить візуальну розвагу і гумор у водевілю й музичних комедіях, блистить декоративною пишнотою на сценах „мюзікголів" і „Фоліс Бержер". Сорок років тому танець ставив перші несміливі кроки у німому фільмі. Місце його в ньому було цілком підрядне. Це були передусім сцени балю і танцювали звичайно чолові актори, бо цього вимагала їх роля. У ранньому звуковому фільмі прийшло деяке покращання. Танець мав уже не тільки декоративне значення, але його щораз частіше включали теж у танкову дію як її інтеґральну частину. І хоча це були тільки короткі вставки клясичного балету, чечотки, джез-танцю, орієнтальних танців Південної Америки, народних та модерних театральних, хоча для збільшення ефекту вживали таких технічних трюків, як звільнення руху камери для довгих скоків, ховзання й оборотів у повітрю, то все ж танці ставали більш прецизійні, виявляли вже власну фантазію і свій стиль.

І тільки у 1940-50-их рр., в часі великого проґресу фільмової техніки у вдосконаленні звуку, руху, кольору, фотографії та застосування т р и в и м ірности, прийшли теж до голосу люди з новими ідеями, які почали приділяти танцям у фільмі цілком самостійне місце нарівні зі словом і музикою. Виявляється, що танець і фільм мають в основі багато між собою спільного — це рух, образ і ритм. Тому, крім численних танкових додатків у новіших фільмах, головно у музичних комедіях, зачинають вже з успіхом продукувати теж повнометражні, виключно танкові фільми. За їх мистецьку вартість відповідають фахівці хореографи, які анґажують до вистав видатних танкових солістів, а то й цілі танкові ансамблі. Досі тільки фраґменти танцю були збережені в рисунку, різьбі, фотографії (лябанотація — танкові знаки не досить ще вдосконалені і популярні), сьогодні на фільмовій стяжці він стає тривким документом, подібно як записана на платівці музика, як друковане слово.

Найбільш популярні сьогодні фільми американської продукції, в яких присвячено танцям окрему увагу і які є відомі в Америці, Канаді та деяких країнах Західньої Европи, є, напр., „Американець у Парижі", хореографія Ж. Келлі, „Ґайс енд Доллс", хореографія М. Кідд, „Кісмет", хореографія Дж. Колє, „Севен вондерс оф ди ворлд", в якому є ориґінальні ритуальні камбоджські та індійські танці, „Ред Шус", хореографія Л. Масний, „Ґлес Сліпперс" і „Фадерс лонґ леґс", хореографія француза Ролянда Пті та інших. Більше місця віддано танцям, пов'язуючи їх з дією, у фільмі „Оклягома", в хореографії Аґнес де Милл. В ньому соліст Жене Нілсон створив власний танковий стиль, базований на акробатиці і перфектних гімнастичних рухах. Його танець не подібний ні до балету, ні до модерного театрального танцю, та все ж усі його рухи і кроки йдуть по лінії драматичного і чуттєвого вислову. У всіх танцях „Оклягоми" виразний ковбойський мотив, що надає фільмові американського фолкльорного характеру. Масові танці на залізничих вагонах, танець - сон з нічними примарами, півбалет у спальні фармерського дому, танці фармерів і ковбоїв — усе те має, щоправда, познаки неконсеквентности, реальне вимішане тут з фантастичним, залишає в глядача враження штучности, дає одначе розкіш фільмовій камері і знамениту лекцію співпраці камери з танцем операторові.

Фільм „Каруселя" має доволі розтягнуту, місцями навіть понуру дію, і тільки танці укладу Род Александра значно підвищують його мистецьку вартість. В дії сплітається дійсність і стилізація, і такий характер мають теж танці. В них подиву гідна технічна віртуозність, бравурність і фізична сила, коли зіграний ансамбль танцює на даху і на подвір'ї рибальської хати. Танці ліричні, пронизані сентиментом в балеті на побережжі моря, мають буйний карнаваловий характер у картині „Ґарден Парті". Танці наче вливають життя у цей фільм, приспішують живчик його дії.

Танець є справжньою атракцією у фільмі „Кінґ енд Ай" і заповнює собою 15 хвилин часу. Прекрасна танкова вистава в хореографії Єремії Робіна розказує відому історію М. Б. Стов „Дядькова Томова хата", так, як собі її уявляли в Сіямі у 1862 р. Вистава виведена у стилі традиційного японського театру і поєднує зі собою стародавній і модерний театральний танець. Танкова дія відбувається на фоні чорно-синьої котари, всі потрібні атрибути є рухомі і їх вносять на сцену, коли цього треба, чорні фіґури. Ось приносять вирізану рожевого кольору силюету дядькової хати, біла плахта являє собою ріку, що згідно з текстом нерухоміс-замерзає, щоб влегшити втечу малій Еві, ліс — це рамена танцюристів, що ними гне вихор і наганяє паперовий дощ-зливу, червоний прапор віщує тривогу і вкінці золоті сходи символізують дорогу до вічного щастя в небі. Нарратор збоку розказує зміст дії. Сіямські танці хані традиційною містикою, в у цьому фільмі поетичні, надиних рухи рамен, головно долонь і пальців, повні експресії. Коли ж до цього додати пишні важкі костюми, вигадливі маски магічного значення та супровідну музику на екзотичних інструментах, то цілість балету „Дядькова Томова хата" у фільмі „Кінґ енд Ай" сповнена мистецькою фантазією й дає ілюзію справжнього орієнтального казкового світу.

Найбільшим на сьогодні досягненням фільмової хореографії треба вважати повнометражний танковий фільм „Інвітейшен ту Денс", праця американського хореографа Жене Келлі. Він хотів створити фільм, що в ньому танець від початку до кінця має провідну ролю, без слів, діялогів, без пояснень танкової дії. Одначе при монтуванні картини в студії МҐМ введено, не згідно з його волею, деякі зміни і скорочення. Одніє́ю з цікавіших в цьому фільмі є сцена цирку в роді „Комеді де ль'арт", що має кілька глибоко переконливих моментів, головно в танці кльовна й інших циркових персонажів. В них джезовий ритм і гумор сплітається з ніжністю і сентиментом. Танці „Еравнд ди Рози" і „Коктейл Парти" схожі на водевіль, але рухи в них пливкі, пристойні. У „Синбед ди Сейлор" Жене Келлі, з допомогою лямпи Алладина, переносить глядача у світ Шехерезади, при чому зручно використовує комбінацію рисунку з живою дією, як це часто робить В. Дисней у своїх рисункових фільмах. Видатні американські солісти виконують свої ролі під технічним і мистецьким оглядом бездоганно, це стосується головно віртуозних, елеґантних в лінії клясичних арабесків і піруетів, блискучих балетних „па-де-де". Камера сповнює своє завдання як слід і дослівно танцює разом з танцюристами, музика й костюми теж інтеґрально співпрацюють у цьому довгому, бо дві і пів годинному фільмі. І назовні все здається є задовільне. Та все ж чогось фільмові недостає. Можливо — це хитка композиція танкового лібретта, що його тяглість ніби порвана і дає тільки вирізки, слабо і не досить логічно зі собою пов'язаних танкових сцен. А може причина лежить в тому, що Жене Келлі найкраще розуміє і почувається в танці „софт шус" (шурання і вистукування черевиками, подібно, як чечотка) і тому, мабуть, його інвенція у поважних танкових проблемах непевна і замість ідейної тяглости він дає мозаїку різних танкових ідіомів. Одначе, у цілості „Інвітейшен ту Денс" є великим досягненням у ділянці танкового фільму, для якого створено окремий танковий сценарій, хоча ще не цілком досконалий, але вже повний суґестій і нових ідей для майбутніх фільмів цього жанру.

У всіх новіших фільмах европейських та азійських кінопродукцій танець часто має своє видатне місце. Характер серйозного спектаклю мають танці в японських фільмах, напр., „Ди Імпостор" (обманець), де вони є ритуальні і обрядово-народні, та в індійському фільмі „Ди Тайґер енд ди Флейм", що його повною сюжетною темою є танці далекого Сходу. З Південної Америки прийшов фільм „Ґрін Меджік", в ньому не тільки пребагата флора і фавна бразилійських джунґлів, але сфільмовано теж стародавні весільні та обрядові танці, кольоровані прастарою культурою Інків, та прекрасні народні еспанські танці при супроводі ґітар і кастаністів. Французький хореограф Роляндт Пті ставив танці у таких широко відомих фільмах, як „Ґлез Слиппер", „Деддис лонґ леґс" та інші. Англійські балетмайстри Антоні Тадор та Фридерик Ештон теж переносять свою хореографію зі сцени у фільмові вистави. В німецькому фільмі „Вічне Коло" відомий хореограф і виконавець Гаральд Кройцберґ виводить танці власного укладу.

І совєтські кіно-студії, спираючись на славну російську балетну традицію, спокусилися поставити повний танковий фільм „Ромео і Джулієта" в хореографії Лавровського, музика Прокофієва, зі солістами Г. Улановою і Ю. Ждановим. Вистава є наскрізь балетна, до того ж у стилі небагато віддаленому від зразків 19 стор. — так, що глядач сприймає її не як Шекспірову драму в танці, але як балетний фільм, що його сміло можна назвати „Уланова-фільм". Танцям бракує драматичного вислову, зате вони сильно позначені акробатикою і пантомімою. Уланова, що її вважають кращою балериною світу, виходить у фільмі Улановою, а не Джулієтою. Для підкреслення драматичних моментів вона соромливо або залякано прислонює або широко розкриває очі, грає несміливо і жестами робить спроби виявити внутрішні переживання. Усе те виходить в неї неприродно, бо вона балетний віртуоз і за її чистим клясичним танцем можна стежити з великою присмністю, з подивом, тоді, коли вона, іґноруючи силу притягання землі, просто „літає" у повітрі. Одначе її танець в „Ромео і Джулієта" не зворушує, бо не дає плястичного відтворення потрясаючих переживань. Більше як танець, відбиває внутрішнє життя героїв цієї глибоко драматичної любовної поеми, музика Прокофієва. Чоловіки у совєтському балеті будовою тіла схожі на атлетів, зі сильною балетною технікою та дуже часто з перебощеними героїчними рухами. Правда, соліст Жданов і Уланова дають у тому фільмі декілька блискучих любовних ададжіо, але і тут оця технічна віртуозність притлумлює щирість танкового вислову. Масові сцени цілком перенесені зі сцени, в них сила і динаміка, танцюють дуже справно, але душі народу, його настрою й участи в драмі не віддають. Декорації багаті, перевантажені деталями, відводять увагу глядача, затінюючи собою сенс танцювальної драми. Совєтському балетові взагалі, а танковому у фільмові зокрема, необхідні нові талановиті хореографи, фахові критики та окремий журнал, присвячений виключно танковим проблемам, якого — як це й дивно — в них досі немає. Ця справа знаменито поставлена в Америці. Тоді з технічно дуже добре вишколеними у танкових школах танцюристами совєтський балет може наблизитися до того творчого мистецького рівня, що його сьогодні досягнув сценічний танець у вільному світі.

У фільмовому монтажі „Балет-Фільм Фестивал" показано теж фраґменти другого совєтського танкового фільму „Тарас Бульба" за Гоголем, музика Ґлієра, балетмайстер Соловйов-Седой, що відповідає не тільки за хореографію, але й за сценічну драму балету. Цей фільм ще більш яскраво доказує, що не всі сценічні вистави можна без перерібок перенести на фільмову стяжку. Танець у фільмі вимагає окремого стилю і з тим теж інших, несценічних хореографів. Зокрема не кожну драму можна трансформувати в балет, бо складні інтелектуальні і психічні проблеми не можуть бути відтворені інакше, як тільки словом. І хоча гоголівські герої в „Тарасі Бульбі" більшістю віддані добрим танцем, майже без вмішування пантоміми, то все ж у деяких моментах просто хочеться, щоб хтось заговорив і вияснив ситуацію. Такі важкі слова, вирішні для дії, як напр., розмова Тараса з Остапом, ледве чи можливо віддати танцем, сцена виходить доволі поверховно, в ній важко вловити драматичний змисл. У цілому композиція балету плоска, без виразних елементів, що розвивали б хореографічну дію.

Звичайно, всі вище згадані танці варті більш детальної аналізи, та все ж, слідкуючи за новими фільмами, помічається, що водночас з розвитком фільмової техніки йде теж творчий процес фільмової хореографії. Танець у фільмі мусить не тільки рухом і великою кількістю танцюристів виповнити широку тривимірну сцену, іноді вільний реальний простір, але теж задержати у всіх напрямках плястику руху, не втрачаючи своєї лінії, природної ґрації і передусім щирого танкового вислову. Перед фільмовими хореографами є ще друге не менше важливе завдання — тиха баротьба з „чудесами" фільмової техніки, що своїми ґіґантними досягненнями і трюками загрожує приголомшенням танкової дії, відбирає прикметне їй тепло, наче вбиває дужу та своєрідний чар, що саме ними полонить глядача жива балетна вистава.

ЩЕ З ПРИВОДУ ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ В ШИКАҐО

У зв'язку з поділом публічної думки в справі моєї відмови прийняти призначену мені літературну нагороду сьогорічного Конкурсу Літфонду в Шикаґо, а також для з'ясування моїх поглядів щодо цього перед ширшим українським Громадянством, уважаю доцільним подати до його відома ще два листи, як продовження і разом завершення нашого короткого листування з п. Т. Курпітою.

До Вп. Пані Гал. Журби
в Филаделфії

Шикаґо, 14 січня 1957 р.

Вельмишановна Пані Добродійко!

Вашого листа я отримав. Прикро мені було його читати й, думаю, не легко було Пані Добродійці його писати. Всі Члени нашого Жюрі, що з кінцем грудня прислали нам свої пропозиції, та опінія читачів поставили Ваш „Далекий світ" перед усіма літературними творами, що цього року появились друком. І, справді, „Далекий світ" — це найкраща книжка, що її український автор на вигнанні міг подарувати рідним читачам.

Чому, одначе, „Далекий світ" не нагороджено першою нагородою, дозволю собі навести таку причину:

УЛФонд існує з добровільних пожертв шикаґівської української громади і, згідно з її бажанням, перша нагорода мала бути призначена за твір, що заступав би голос живої України закордоном і надавався б для перекладу на всі мови світу. Знехтувати це ми не могли, бо завалили б організацію, що безкорисно, справді хоче, хоч символічно, допомогти „під чужими зорями" рідній книжці та її авторові.

Розділити другу нагороду ми теж мусіли: була ще дуже талановита Віра Вовк, що, за словами одного літературознавця, „сказала в нашій літературі справді нове слово", та була теж цікава Ольга Мак. Був ще Осьмачка. Був „справжній европеєць" І. Качуровський, був Орест і т. п., а нагородити їх не було чим. Була хвора Лятуринська, спаралізований в Австрії Шкварко, недужий Стефанович. І всім треба допомогти...

Як з а с л у ж е н о г о майстра слова, я зовсім розумію Вас, Достойна Пані Добродійко. Нам дуже було незручно ставити біля Вас п. Віру Вовк, але ми іншого виходу не мали. Тут і премудрий Соломон мусів би зробити таку непорочну помилку.

Читаючи надісланого листа, нам дуже боляче, що ми стільки вложили безплатної праці, доброї волі й християнської любови в діло, що, як показується, родить погані овочі.

Все ж я свято переконаний, що думку зректися нашої літературної нагороди подиктували Пані Добродійці хвилевий спалах оправданого обурення на нас та необізнаність із цими проблемами, що про них згадано вище.

Ми всі думаємо, що після цього листа Пані Добродійка змінять своє рішення і цим признають першу велику моральну нагороду тим, що, безпомічні самі, стараються в міру своїх сил допомагати творцям рідної культури. Шановна Авторка „Далекого світу" є найпередовіша наша письменниця і в висліді нашого конкурсу фіґурує перша.

Ждучи на ласкаву відповідь Пані Добродійки в цій справі, остаюсь із високою пошаною.

Секретар УЛФонду Теодор Курпіта.

— 0 —

До ВПоважаного Пана Т. Курпіти
в Шикаґо.

Філя, 21 січня 1957.

Високоповажаний Пане!

Вибачте, що відповідаю Вам щойно на третій день після отримання Вашого листа. Просто не було змоги зробити це раніш зогляду на всякі справи хатнього порядку та загальні збори нашого літ. товариства „Слово" у Ню Йорку й таке інше. Очевидно, мені прикро, що Ви особисто маєте з приводу, ніби моєї особи, прикрість та клопіт. Але хіба це моя вина, що мої Шановні Земляки, може і в найкращій думці, ставлять мене у становище, з якого я мушу висказати свою думку щодо даної справи.

Поперше: треба ясно поставити питання й з'ясувати: чи Ваш Літфонд установа літературна, тобто ставить собі завдання сприяти культурі українського письменства, улаштовуючи літературні конкурси для оцінки творів, чи це установа чисто філянтропійна, допомогова, яка хоче підтримувати матеріяльно українського письменника в скрутних ситуаціях його еміґраційного існування, тобто підтримувати хворих, старих, потребуючих підмоги письменників? Коли так, тобто завдання Вашого Літфонду чисто допомогове, для матеріяльної підтримки письменника, то нема чого улаштовувати літературні конкурси, а зібрані гроші розподілити поміж немічних, потребуючих підмоги письменників, згідно з міркуваннями відповідної комісії і все буде в порядку. Ніхто не матиме претенсій, що може хтось молодий, чи менш талановитий, але більш потребуючий письменник хворий, дістане підмогу, а старий, може талановитіший, не дістане її, бо не потребує.

Але, коли проголошується літературний конкурс, то тут обов'язують принципи саме літературної оцінки та ґрадації письменників, та і їх праць, і всякі посторонні принципи, з філянтропійними включно, відпадають, бо саме таке завдання всякого літературного конкурсу в загальноприйнятому розумінні. І не моя вина, Дорогий Пане Колеґо, що керманичі Вашого Літфонду помішали ті два різні принципи, чи просто самі не знали, чого хотять від письменника і що робити з призбираними грішми. Та тут справа і не в грошах, а саме у принципі, у якійсь ґрадації письменників та їх творів, згідно з літературною вартістю та оцінкою цих творів, отже й самих письменників.

У Вас, даруйте за щирість, вийшов якийсь горох з капустою помішаних принципів філянтропії з бажанням виявити себе м е ц е н а т а м и красного письменства, цінителями вальорів письменницьких творів. Практика виказала Вам, що: „капітал здобути і водночас зберегти невинність" — річ нелегка, або й неможлива.

Я зайняла в тій справі зразу позицію згідну з моїми поглядами й сходити з тієї позиції не маю ані наміру, ані можливости. Тому рішення моє висловлене у листі до Вас, було невідкличне і тому я, не вагаючись, подала його до преси з повною Вашого комунікату про вислід Вашого конкурсу.

Прикро мені, що маю пеха брати не раз на себе ролю того, хто „провчає", але хто береться улаштовувати літературний конкурс — мусить це уміти робити, або навчитися прикрим досвідом, як цей.

Поза цим я не маю ніякої претенсії, ані жалю до Вашого Літературного Фонду. Навпаки, дякую за відзначення, вірячи, що воно випливало з чистосердечних поштовхів. Гроші, які були призначені для мене, маєте змогу розподілити поміж потребуючих моїх колеґ, про яких згадуєте у листі до мене. Отже все в порядку.

При тій нагоді дозволю собі ще на одну маленьку заввагу: коли оповіщається конкурс на якийсь вузькоозначений твір, — вимоги ті подається до відома загалу, чи пак письменників у першому проголошенні даного конкурсу, щоб автори знали, чого від них вимагається і чи мають вони приймати участь в такому конкурсі, чи ні. Ви, Шановний Колеґо, пишете в останньому листі до мене, що перша нагорода мала бути призначена за твір, „що заступав би голос живої України закордоном і надавався б для перекладу на всі мови світу". У проголошеному Вами конкурсі в українській пресі, здається, не було таких вимог зазначено. Мабуть багато письменників не вислали б були своїх творів на цей конкурс, просто тому, що вимоги ті дуже туманні та важкі до зрозуміння, а тим паче до здійснення. І думаю, що тут і сам премудрий Соломон, як Ви кажете, не збагнув би, як цей ребус розгадати?

Та у нас вже уклалися деякі літературно-конкурсові традиції, що перша нагорода ставиться тільки для принади, а потім завжди знаходяться причини, чому її не призначено нікому з авторів. Це не значить, даю слово чести, що я числила на цю першу премію, або що через мене промовляє ображена амбіція. Просто уважаю доцільним висловити свої думки в справі наших літературних конкурсів, користаючи з нагоди.

Досадно трохи за українського письменника взагалі, який і так належить до паріїв суспільства, примушений творити в умовах, у яких порядний американський швець не зліпив би пари чобіт, і ще, частогусто, пошивають його в дурні, як не видавці, то критики, а то й конкурсові присуди.

Ті думки дозволю собі висловити від імени всіх цих українських письменників, які під цим листом підписалися б.

З пошаною до Вас

Галина Журба.

На закінчення ще хочу звернути увагу на різку н е п о с л і д о вність Керманичів УЛФонду. П. Т. Курпіта нарікає на скромні й невистачальні ресурси Літфонду, щоб дати підтримку усім потребуючим хворим нашим письменникам. А двісті п'ятдесят долярів, які я повернула з проханням дати їх комусь з письменників, бо ж і призначення їх було саме допомогти письменникам, як це каже сам пан Курпіта, — замість того УЛФонд жертвує їх чомусь на ПТШ.

Г. Ж.

Популярна публікація про І. Франка

Володимир Дорошенко. „Великий Каменяр". (Життя й заслуги Івана Франка). З нагоди 100-ліття народження й 40-ліття смерти. Накладом Комітету Українців Канади. Вінніпеґ, 1956, стор. 64.

Комітет Українців Канади (КУК) зробив добре, що видав названу вгорі книжку про Івана Франка у століття народин великого поета, письменника, вченого і громадського діяча. Чи не найціннішою появою серед праць про Франка, виданих з приводу ювілею, треба вважати саме цю популярну працю про Івана Франка. Це тому, що вона призначена для масового поширення між українськими людьми, які не читають, а якщо і читали б, то все одно не зрозуміли б наукових праць про Франка, ні тим більше наукових розвідок про його багатогранну літературну чи наукову творчість.

Автором цієї книжки є відомий наш учений, один з найкращих знавців творчости Франка, бібліограф усіх його творів не тільки в українській, але й у польській, німецькій та російській мовах. Це Володимир Дорошенко — невтомний ветеран наукових, літературних і взагалі культурних та громадських дослідів нашої недавноминулої історії.

Ця його книжка доказала, що він має хист доброго популяризатора і що більше — дар популярного коментатора найскладніших проблем і творчости і громадського життя Франка.

Автор книжки підкреслює факт фальшування совєтськими критиками і т. зв. дослідниками деяких творів Франка, а далі пропуски в численних наукових і публіцистичних статтях усіх тих місць, в яких Франко ставиться неґативно до Росії. З черги демаскує совєтських „дослідників" у тому, як то вони намагаються доказати, що Франко був прихильником того режиму, що панує тепер у СССР. А Франко, хоч до того режиму не дожив, то все ж в аналізі Комуністичного Маніфесту усе те, що тепер діється в Совєтському Союзі, передбачив і диктатуру комуністів дуже гостро осудив. Назвав її загрозою для всякого поступу і небезпекою для волі народів і миру. Про це в книжці багато джерельних даних.

В. Дорошенко зібрав багато матеріялу про релігійність Франка, матеріялу, що в такому виді появляється вперше. Досі інформації про релігійність поета були порозкидані в різних споминах та публікаціях.

Так само добре й об'єктивно насвітлена вся громадська діяльність Франка, праця, що була джерелом його великих терпінь, але й праця, яка спричиняла інтенсивну поетичну й письменницьку його творчість на громадські теми. Сам процес тієї творчости був найкращою втечею поета від гіркої дійсности.

Словом, книжка ця напевно найде масового читача, якщо КУК наладнає відповідно її кольпортажу.

Книжка добра і корисна не тільки для наших фармерів і робітників, але й для інтеліґентів. Це тому, що вона охоплює повнотою всі ділянки творчости і праці Івана Франка та дає багато інформацій про літературу про Івана Франка. Тому варто поручити цю невелику, приступну для всіх, публікацію усім українцям.

Василь Мудрий

Новий гарний дарунок для наших дітей

Іванна Савицька. Наша хатка. Оповідання для дітей. Ілюстрації виконав Петро Андрусів. Учительська Видавнича Спілка. Филаделфія, 1957, ст. 52 (ненумеровані).

В нас появляється мало видань для дітей окремими книжками, хоч наймолодші й молоді читачі є вдячними консументами цікавих книжок. А до таких без сумніву належить збірка 12-х казок, яка має заголовок „Наша хатка", і якої автором є Іванна Савицька.

Книжка ця є більшого формату (8 на 12 цалів) і кожна казка-оповідання має повносторінкову ілюстрацію відомого мистця П. Андрусева. Ці ілюстрації є добрим доповненням до авторчиного тексту, з якого можуть користати не тільки ті діти, що вже вміють по-українськи читати, але й менші, яким прочитувати текст можуть старші особи, а вони самі зможуть втішатися гарними образками.

Для дітей все їхнє довкілля живе, і вони розмовляють зі своїми ляльками й забавками та собачками й кицями. Тому авторка змальовує в своїх казках півника, мишу, зайчиків, сарен, білок, жабок, лисичок та інших тварин і птах, немов людей, бо такими вони є в уяві дітей.

Знаючи про велике значення ритму та рими в літературі для дітей, авторка написала всі свої оповідання тим способом, що пов'язала їх ритмом та об'єднала окремі речення римами, хоч і не розбивала оповідань на окремі строфи. Розуміється, що авторка не шукала за надзвичайними римами чи асонансами, користаючи часто й з дієслівних рим, і то навіть в середині рядків. Ось приклад її писання:

„По нивці, по травці, по чистій муравці чубатка ходила, щось біле згубила. Щось біле, кругленьке, гладке, немаленьке. Біг зайчик горою, дрібною ходою. Побачив щось в травці, в зеленій муравці, біг-біг, спотикнувся, упав, поковзнувся".

В книжці надрукована і „Передмова" Володимира Радзикевича, з якої довідуємося, що авторка в цьому році може відзначувати 25-річчя своєї письменницької праці, бо перші її друковані речі появилися в пластовому журналі „Вогні" в 1932 році. Після того вона друкувала свої твори в різних періодиках в краю, а після переїзду за океан в ЗДА і Канаді. Її речі друковані в різних окремих книжках для дітей та в шкільних читанках, а окремо вийшла збірка деклямацій на „День Матері" під назвою „Серце" (1953 р.) та п'єса на день св. Миколая під заголовком „Гість із неба" (1955 р.).

Володимир Радзикевич ось так оцінює твори Іванни Трешневської-Савицької:

„Вірші та оповідання її завдяки багатству й різнородності тематики, легкому підходові, гарній мові, розумінню дитячої психіки та вмінню розворушувати й захопити дитячу уяву найшли широкі кола молоденьких читатів. При тім письменниця постійно має на оці виховну мету, розвиває в серцях української молоді релігійні, етично-моральні й національні почування, запалює її любов'ю до всього, що добре, гарне й високе".

Ті самі прикмети ма є й ця третя її книжка, названа авторкою „Нашою хаткою". Тому можемо повторити слова автора передмови, що „це новий гарний дарунок для українських дітей".

Л. Луців

ОРИҐІНАЛЬНИЧАННЯ ЧИ .. КОМПЛЕКС

(З приводу 1-ої кн. „Волосожару")

На американсько-канадійському іміґраційному і подекуди еміґраційному позаамериканському терені існує група письменників, що зараховують себе до „молодої літературної ґенерації" і вважають себе покривдженими з тієї причини, що їм, мовляв, ні редакції, ні літературна критика не дають „ходу", не дозволяють вийти на сторінки часописів та журналів.

Із завзяттям і наполегливістю, гідними кращої справи, ці письменники й поети, які вже давно перестали бути „початківцями", засипають редакції своїми „творами", що їх навіть при найглибшій співчутливості і бажанні допомогти людині, не можна надрукувати, з уваги на їх зміст і форму.

Покривджені, розчаровані й огірчені такі письменники, здебільша „поети", беруться до літературної самодопомоги. Час же до часу, не маючи відгуку, на свої твори, ці письменники знову ж таки самотужки організують видання спільних альманахів, в яких виступають із своїми маніфестами, жалями і неприйнятими в інших редакціях творами і рецензують в щонайприхильніший спосіб твори один одного.

Зразком такого „альманаху" може бути реклямований вже на протязі кількох місяців в українських виданнях (між ін. і в „Свободі") платними оголошеннями „літературно-мистецький популярний надзвичайний альманах" під поетичною назвою „Волосожар".* Альманах цей „надзвичайний" з кожного погляду, і в дечому він нагадує відому епіґраму Франка про ориґінальність, заради якої дехто — замість по мості — іде в калюжу.

З цього погляду „волосожарникам" можна вибачити, а то й залишити без уваги копання нелюбих їм критиків й осіб, несмачні й вульґарні випади проти заслужених і визнаних українських письменників, їхнє взаємохвалення, а то й графоманство. Можна здвигнути плечима, читаючи взаємопохвальні рецензії на „поезію чистої душі" чи високопатетичні порівняння байок одного з них до... „філософічних трагедій Шекспіра" і ставлення їх за „зразок шекспірівської образности, величі і драматизму в байці".

Можна пробувати забути їм і х н ю е т и к у, зразком якої може бути вміщена на обкладинці альманаху редакційна примітка з приводу висліду літературного конкурсу УЛФонду в Шикаґо, в якій суґерується шістьом членам жюрі цього конкурсу, які відмовилися брати участь в признаванні нагород з огляду на свою неможливість ознайомитися з надрукованими творами, що вони ... визнали „спогади Галини Журби „Далекий світ" далекими від великої справжньої літератури" і що вони так же само низько оцінили творчість не тільки інших „чвертьписьменників і півписьменників", як їх зневажливо визначує редакційна колеґія чи видавець „Волосожару", але і творчість цілого ряду інших видатних українських письменників.

Але ж є в альманаху речі, що їх не можна проминути мовчанням, бо вони доказують, що видавці й упорядники, чи пак надхненники „Волосожару" готові іти на речі цілком уже таки неприпустимі.

Програмовою для альманаху, хоч і вміщеною в порядку дискусії, треба вважати статтю Василя Онуфрієнка з Австралії, м. ін. доброго і талановитого поета, на тему „Письменник і свобода думки". В ній автор договорився не тільки до того, що свобода існує тільки на папері, але й до таких тверджень, як, наприклад, що „занепад літератури і мистецтва настає там, де письменник не має свободи, де над ним або зависає меч можновладця, або хрест і кадило церкви", і що його „цікавить все більше популярний рух раціоналістів, що мають на меті, між іншим — будування моралі без допомоги релігії, без віри в Бога, без віри в рай і в пекло, в чортів, відьом і все, пов'язане з релігією." Що більше, в автора „зароджується думка: що було б з людством, коли б церкві вдалося силою меча і хреста придушити людський ум, потяг до свободи?", і зараз же відповідає „ми не мали б нічого: ні радіо, ні друку, ні машин, ні медицини — нічогісінько". Розправившися так з християнством, автор розправляється далі з „політичним богом" — „українською революцією (при чому національною)" і кінчає свій трактат таким рефреном: „Можливо, що й сьогодні існує інквізиція, лише „безкровна", моральна. На чолі її стоять дурисвіти — політичні і релігійні. А письменник мусить блукати між двома стінами, кінець-кінцем до якоїсь із них пристаючи. І тоді він уподібнюється до свого нещасного брата там, за залізною заслоною, що просить у партії права на помилку". В цілім трактаті, поза останнім натяком, немає й речення про те, в якому становищі свобода письменника в такій, наприклад, країні, як Совєтський Союз.

Другою „дискусійною" програмовою статтею у книзі першій „Волосожару" є програмова стаття якогось Олексія Київського про Велику Росію, з якої варто хіба відмітити такий історіософічний екскурс: „Вирватися з англійського рабства допомогли Америці Франція й Росія. Та й дотепер Америка лишилася духовим невільником і послугачем Англії, Франції і Росії. Може тому, що американські політики ніколи не дивилися на сонце, а тільки в землю, що вони не знають „Декларації про Незалежність". Тому над Вашинґтоном і тепер стоїть тінь світового архизлочинця в білих рукавичках — Черчила". Закінчує свої міркування Олексій Київський ствердженням, що „немале значення мало ще й те, що одчайдухи, головорізи, злодії, розбійники прибували до Америки і внаслідок шляхетної американської конституції та демократичного ладу завели свій стиль. Стиль покори перед сильним і великим не духово, а фізично".

Поетичний маніфест „Волосожару" це — віршоване „послання Михайла Ситника „До ,фанатиків-революціонерів' ", в якому автор всю надію на свій поворот і на своє щастя („За те, щоб я вернувсь до свого дому, за те, щоб стрілось щастя і мені"), і на самостійну Україну „без вождиків підпільних, без кацетів" покладає на „друзів-комсомольців".

Ці „друзі-комсомольці", що їх автор зве з йому тільки відомих причин „петлюрівськими нащадками потайними", схарактеризовані у вірші такими патетичними строфами:

„Вони ж і в стратосфері
[і на фльоті,
Із орденами і без орденів...
Але ж вони, по крові
[і по плоті
Брати мої. Але ж вони мені

Всміхаються у сні
[і тиснуть руку
І зрадником мене своїм
[не звуть,
Мою скитальську найгіркішу
[муку
Таємно у своїх серцях несуть.

Це ті, що не зубрили
[книг Донцова
Й тризубами не мирували лоб
І ні свої, ні чужої крови
Не розглядали через
[мікроскоп;

Не мріяли про хутір
[з перелазом,
Де в шараварах млітиме
[козак...
Із ними грім, із ними сонце
[разом,
Буремний вітер, блискавка,
[гроза.

Не шабля, а несхибні
[автомати,
І не кобилка сита, а комбайн.
Це ті, що вміють справді
[віддавати
Своє життя за рідний,
[милий край."

В цій характеристиці, треба об'єктивно признати, Ситник добився справжнього поетичного патосу й образности. Але це все, бо цією ж характеристикою він поставив крапку над „і", тим більше, що пишучи про уявні, відомі мабуть тільки йому поцейбічні „кацети", він не згадує вже й навіть натяком про цілком таки реальні, вдержувані з допомогою „друзів-комсомольців" совєтські кацети чи пак концлагери, в яких каралися і караються, помирали і помирають десятки тисяч наших матерей і батьків, братів і сестер.

Виступи згаданих тут „волосожарників" можна б, якщо б ішло справді про молодих письменників чи пак початківців, трактувати як зрозуміле для молодечого віку бунтарство чи бажання епатувати публіку, привертаючи такою чи іншою несамовитістю її увагу. Але ж ці виступи трьох уже таки літніх осіб пов'язані так тісно з собою цілеспрямованістю чи пак ідеологічним, або краще безідеологічним комплексом, що їх тяжко з'ясовувати випадковістю чи непорозумінням. Єдиним випадком чи непорозумінням в цій справі може бути, хіба те, що до очолюваного вищезгаданими ідеологами гурту співробітників „Волосожару" попали такі загальновідомі і шановані письменники і поети, як Фотій Мелешко, Микола Щербак, та ще деякі інші, що їх речі, можливо, передруковано просто без їхньої згоди.

О. Р.

* „Волосожар", літературно-мистецький популярний альманах (Книга І). Об'єднання українських письменників „Волосожар". Редаґує Колеґія. Ню Йорк-Филаделфія 1957, стор. 88.

БІБЛІОГРАФІЯ

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

● **Вол. Дорошенко. Великий Каменяр.** (Життя й заслуги Івана Франка). З нагоди 100-річчя народження й 40-річчя смерти. Накладом Комітету Українців Канади. Вінніпеґ, 1956, ст. 64.

ІСТОРІЯ

● **Оборона Замостя** VI Січовою Стрілецькою Дивізією Армії УНР в 1920 р. Український Воєнно-Історичний Інститут. 10. Торонто, 1956, ст. 18.

СПОГАДИ

● **Яр Рудницький. З подорожі по Америці.** 1956. Клюб Приятелів Української Книжки. Книжка 29. Вінніпеґ-Вашинґтон, 1956, ст. 128. Обкладинка Мирона Левицького.

ЗВІДОМЛЕННЯ

● **Річний звіт** за час 5-го лютого — 1-го грудня 1956. Українське Американське Спортове Товариство „Леви", Шикаґо, 1956, ст. 18.

● *Robert B. Meiner.* Third Annual Message, Trenton, 1957,

КАЛЕНДАРІ

● **Альманах-Календар** „Гомону України" на 1957 рік. Накладом Видавництва „Гомону України", Торонто, Онт., Канада, 1956, ст. 128.

● **Календар „Праці"** на 1957 рік. Видавництво й Друкарня оо. Василіян, Прудентопіль, Парана, Бразилія, 1956, ст. 136.

● **Календар-Альманах** Українських Канадійських Підприємців і Професіоналістів. 1957. Річник III. Торонто - Монтреал, 1956, ст. 152.

ЗБІРНИКИ

● **Беларускі зборнік.** Кніга 5. Інститут для Вывучэньня СССР. Мюнхен, 1956, ст. 200. (Циклостиль).

● **VIII Конференция Института по Изучении СССР.** XX Сезд КПСС и советская действительность. Доклады и дискусии. Мюнхен, 1956, ст. 212.

БІБЛІОГРАФІЯ

● **Д-р Яр. Рудницький. Бібліотека Товариства „Просвіта"** в Форт Вільямі, Онтаріо. Українська Вільна Академія Наук. Серія: Літопис УВАН, ч. 15. Вінніпеґ, 1957, ст. 32.

● **Яр Рудницький і Дм. Сокульський. Україніка Канадіяна 1955.** Українська Академія Наук. Серія: Бібліографія, ч. 5. Вінніпеґ, 1956, ст. 32.

ТРУДНОЩІ У ПЕРЕВЕДЕННІ КОНСОЛІДАЦІЇ

Мюнхен. — Як повідомляє Українське Інформаційне Бюро, д-р Степан Витвицький запросив представників Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів, Організації Українських Націоналістів за кордоном та Союзу Гетьманців Державників і запропонував їм вступити до Української Національної Ради на підставі існуючого статуту.

Представники названих організацій, кожна окремо, вислухавши цю пропозицію, заявили:

ЗЧ ОУН Могло б повернутися до Української Національної Ради, коли б її теперішній статут, побудований на паритетному заступництві політичних партій, був змінений і враховував би силові відношення та впливи політичних організацій серед українського громадянства на еміґрації, виявлені шляхом загальних виборів. Як одну з дальших передумов свого повороту до УНРади, ЗЧ ОУН ставлять домагання, щоб Державний Центр УНР та його Виконавчий Орган „зреклися дотеперішньої політики в закордонній ділянці й провадили її на основі наново визначених засад".

ОУНЗ могла б вступити до УНРади, якби УНРада перестала бути складником і органом Державного Центру УНР, а діяла окремо й об'єднувала всі українські політичні сили еміграції „на основі дійової програми." Уряд УНР в екзилі, за висловленням представників ОУНЗ, мав би припинити свою діяльність і чекати відповідної нагоди, щоб її відновити в іншій політичній ситуації.

Замість консолідації навколо Державного Центру УНР, представники ОУНЗ пропонували координацію окремих дій політичних партій.

СГД міг би приступити до консолідації українських політичних сил в Українській Національній Раді, якби її статут не визначав форми української державности, себто в тім статуті не мало б бути згадки про Українську Народну Республіку, а говорилося про українську державу. Для ведення дальших переговорів у справі консолідації представники СГД запропонували скласти комісію, до якої мали б увійти представники У. Н. Ради й СГД.

Д-р Ст. Витвицький прийняв також представника Української Революційно-Демократичної Партії (група „Вперед") і поставив питання про можливість повороту цієї організації до складу УНРади. З докладної розмови виявилось, що ця організація не має наміру повертатися до УНРади з причин принципового характеру. На цій підставі діячі УНРади прийшли до висновку, „що згадані організації в цей час ще не готові прийняти пропозицію щедо косолідації в межах Української Національної Ради".

Совєтські журналісти про мадярську революцію

Цими днями в Москві вийшли дві книжки, написані совєтськими журналістами: С. Крушинського та В. Маєвського „Що сталося на Мадярщині" та Ю. Попова і В. Захарченка „Про те, що ми бачили своїми очима". Тираж першої книжки 50 тис. примірників і другої — 90 тис. „Ідучи за шляхетними традиціями російської демократії, — пише в рецензії на ці книжки якийсь Ал. Романов у „Правді", — наші журналісти пером і серцем беруть участь в боротьбі проти чорних сил реакції і контрреволюції". Отож, побудовані на „традиціях російської демократії", ці наскрізь брехливі книжки намагаються переконати совєтського читача, що на Мадярщині відбулася не народня революція проти комуністичного тиранства, а контрреволюція, що мадярські революціонери розправлялися не з енкаведівськими катами, а з „кращими синами мадярського народу" і т. д. „Гостра клясова боротьба між силами соціялізму і силами реакції, — признаються совєтські журналісти, — триває ще й досі... ночами на мурах будинків появляються летючки, ціль яких є посіяти паніку ‚недовір'я до уряду...'" Як вірогідні факти, подають совєтські журналісти ‚які „серцем брали участь" у кривавій розправі над беззбройним народом, таке: „Серед еміґрантських елементів, що просочилися на Мадярщину з заходу, були й убивці-наємники, що воювали проти народів В'єтнаму та Альжиру ‚і колишні есесівці з Західньої Німеччини, і бандерівці, вигодувані в таборах Мюнхену..."

Приголомшена й розгублена в перші дні мадярської народної революції, совєтська пропаґанда не знала, на яку ступити, і подавала часом суперечні вістки про події, що розкрили світові очі на суть комуністичного режиму. Тепер ‚коли над приборканою Мадярщиною лише курять згарища, а новостворена політична поліція з подвійною жорстокістю розправляється з робітниками і революційною молоддю, — совєтська пропаґанда без страху заговорила на повний голос.

ЧОЛОВІЧИЙ ХОР „ДУМКА" ІЗ СВОЇМ ДИРИГЕНТОМ Мгр. Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКИМ



ПРО ІМПРЕЗИ ХОРУ „ДУМКА"

При усій культурно-мистецькій праці, якою записав себе хор „Думка" на протязі восьми років діяльности в Америці, існує один аспект його діяльности, досі мало відмічуваний, про який варто було б дещо ширше (головно в пресі) заговорити.

Залишаючи на боці музично-мистецьку сторінку діяльности „Думки" для оцінки експертами, нам із ширшої публіки, яка слідкує за діяльністю „Думки", як одним із проявів суспільного життя, треба зазначити бодай кількома словами на публічному форумі успіх, з яким „Думка" зуміла згуртувати коло себе молодь. Яким фактом „Думка" не тільки сама собі запевнює будучність, але що важливіше, вона рівночасно защеплює в доростаюче покоління почуття власної вартости. Це безперечно один із факторів, які причинюються до повної елімінації із життя української спільноти в Америці проявів комплексу меншевартости, який довго тут покутував і — признаймо отверто — ще не вспів зовсім щезнути.

Репутації відданости високим стандартам мистецтва, якою втішається „Думка", приносить честь цілій українській громаді в Америці, не тільки серед американців, але також серед іншонаціональних груп, які до того часу звикли дивитися на нас дещо „з гори" як на дошкульного бездержавного сусіда. Провідні шари цих груп в Америці, як мадяри, литовці, румуни, естонці, лотиші, поляки, грузини, вірмени і т. д. останніми часами признають вартість виступів „Думки" не тільки з подивом, але й із деякою дозою заздрости, мовляв, „Вам, українцям, всілякі імпрези краще вдаються як нам, бо у вас завжди атракційна головна точка програми — хор „Думка". Це зовсім конкретні випадки, які відносяться м. ін. до виступу „Думки" на імпрезі „Ассемблі оф Юропієн Кептів Нейшенс" в Тавн Гол минулого травня, та до нашої останньої великої маніфестації в Менгеттен Сентер 30-го грудня 1956.

Отсі заввагu далекі від того, щоб висувати тезу, немов би ми могли б собі „проспівати дорогу до визволення" — така теза зовсім неправильна, хоча і в тім виладку не треба забувати, що сорок до п'ятдесят років тому, до успіху польських державних змагань причинилися в Америці в немалій мірі співачка Ганна Вальська і піяніст Іґнаци Падеревський.

Мистецький успіх „Думки" був у деякій мірі до передбачення, коли взяти під увагу таланти, які там згуртувалися і скількість праці, яку вони вложили. Не було однак до передбачення, що „Думка" згуртує коло себе найкращу частину української молоді в Америці. Це молодь такої катеґорії, що вже потрапила прокласти собі шлях до вищої освіти і до кращих професійних становищ і яка, все ж таки не тільки не перестала уживати рідної мови в щоденному ужитті, але теж уперто відмовляється перемішувати рідну мову такими „автохтонними" додатками як „кара", „стріта", „гавз", „фойнічюр" і т. д.

Це все доводить нас до призадуми над таким, на перший погляд банальним явищем, як розвагові імпрези „Думки". Візьмім для аналітичного прикладу недавній (26-го січня) „Баль Думки". В Ню Йорку і в інших осередках увійшло вже в звичай, що всякі розвагові імпрези улаштовується „по партійній лінії" і це супроводжається взаємними бойкотами одних одними і т. д. Аж ось „Думка" зуміла вийти понад партійні лінії і потрапила поставити культурну імпрезу, на яку прийшло 520 осіб за заплаченими квитками, а з цього числа було принаймеше 80% молоді. При тому загальний тон, настрій і товариська поведінка не залишали нічого до побажання. Приглядаючись доростові „Думки", можна ствердити з великим вдоволенням, що труд вложений дотеперішнім і теперішніми провідниками „Думки", не пішов на марне, і що праця, яку вони почали, має ґарантію дальшого розвою.

Дописи до нашої преси здебільшого в критичному тоні, бо і часто в нас є що критикувати, але коли є нагода відмітити якесь позитивне явище, наш обов'язак перед власним громадянством і перед його доростаючою частиною: такі позитиви якнайміцніше акцентувати.

Роман Олесницький.

Короткі Вістки

● **На Кипрі** протягом одного дня, в минулу п'ятницю, у різних частинах острова грецькі терористи кинули 13 бомб, від яких згинули: англійський вояк з Лімассолі й грек в Ларнаці. За січень убито або заарештовано 27 грецьких терористів. Серед сконфіскованої зброї підпільної організації були дві гарматки-„базуки", 10 ручних скорострілів, 7 важких скорострілів, 25 револьверів і інша зброя. Крім того знайдено 700 пачок динаміту, 75 бомб, 3 міни, 4 набої до „базук" і 5,900 стрічок з набоями.

● **Міжнародний Червоний Хрест** дістав для потребуючих на Мадярщині пів мільйона 10 фунтових харчових пачок і 500,000 вовняних накривал, разом вартости 6,000,000 дол. У кожній пачці є риж, м'ясні консерви, спорошковане молоко, товщ, цукор, сир, кава, шоколяда й сардинки. Міжнародний Хрест почав уже перевозити ці речі з Відня до Будапешту, де мадярський Червоний Хрест, під контролею Міжнародного Червоного Хреста, розподілятиме їх, як „дарунки від американського народу мадярському народові".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

Десятиріччя ООЧСУ.

Коли в 1945 р. відгриміли останні постріли гармат і бомб на побоєвищах воєнних фронтів, світ погряз у намул зневіри. В Ялті й Потсдамі проторговано цілу низку народів, які віддано лукавій Москві. Від Кеніґсберґу до Трієсту запала залізна заслона, що відділює посьогодні поневолені Москвою народи від вільного світу. В той соромний час союзничання заходу з Росією українська нація сказала Москві своє тверде й голосне „ні!" Українська нація підняла нерівний бій за свободу народів і людини з сатанічними силами Москви. УПА продовжувала боротьбу з наїзником, що в сотерo перевищував українські збройні сили. І в той час у ЗДА перше в Ню Йорку — та Нюарку знайшовся гурт українських патріотів, що рішили заснувати організацію, яка морально й матеріяльно допомагала б боротьбі УПА на землях України. І так у 1946 р. постав перший відділ ООЧСУ в Нюарку, Н. Дж. Від 1946 р. аж по сьогоднішній день перший відділ ООЧСУ в Нюарку чесно й гідно, напилегливо не тільки обороняв оті чотири свободи України, але теж і наступав на всі ворожі дії московсько-комуністичної затії, поширюючи правду про Україну і про її визвольні змагання.

Дня 30 грудня 1956 р. відбулися загальні збори першого відділу ООЧСУ в Нюарку в залі Української Централі. Збори відкрив голова сот. Ю. Кононів, а найстарший член і віком і членством в ООЧСУ — д-р П. Гайдучок провів молитву. З черги члени б. управи здавали звіт з цілорічної діяльности організацій. Голова сот. Ю. Кононів у свойому слові охопив усі десять літ існування і праці ООЧСУ, відмічаючи засадничі цілі і завдання організації. Бо і справді на терені Нюарку ООЧСУ це таки найбільш активна організація. Враз із іншими ідейно спорідненими товариствами ООЧСУ творить визвольний фронт, що послідовно обстоює принципи Самостійної та Соборної України. Як зі звіту голови, так теж і членів управи, пророчисто виходить, що ООЧСУ — це організація, побудована на ідейно етичних, християнських основах, і як така діє і працює для визволення України.

Голова Головної Управи ООЧСУ професор І. Вовчук виголосив прецікаву доповідь на тему: „Що боронимо і будемо боронити". Доповідь ще міцніше скріпила віру в членства ООЧСУ в правильність праці організації визвольного фронту. По звітах і доповіді відбулася річева дискусія, в якій висловлено цілу низку глибоких думок і напрямних.

Після дискусії та уділення абсолюторії уступаючій управі, вибрано нову управу відділу на наступний рік: гол. — сот. Ю. Кононів, місто гол. — І. Галій й п. Б. Процюк, секр. — панна Т. Бундзяк, скарбник — М. Кормило. Члени управи: Б. Свободян, А. Андреюк, Л. Мигаль, І. Вертипорох і М. Т.; Контрольну Комісію очолює д-р П. Гайдучок, а товариський суд — мґр. В. Пришляк.

Годиться відмітити, що п. сот. Ю. Кононів уже четвертий рік працює як голова відділу, а приявні, доцінюючи його жертвенну й повну посвяти працю, висловили йому сердечне признання через аклямацію. У зв'язку з десятиріччям ООЧСУ в Нюарку слід ствердити, що за той короткий, в історичному розумінні час, ця організація, своєю конструктивною працею на всіх ланках нашого життя, зуміла здобути належні позиції й признання української громади міста й околиці.

Цього самого вечора після зборів відбулася у великій залі Української Централі спільна вечірка з мистецькою програмою артистів української сцени. За столами засіло поверх 120 членів і симпатиків визвольного фронту. У мистецькій частині приймали участь: пані І. Кононів, Пінот Рудакевич, Зеня Лаврішко, Валя Калин і п. В. Гентиш. На тлі мистецької декорації Федора Луцишина згадані артисти чаром свойого слова і голосу та гри перенесли присутніх у рідний Київ і Львів і на простори благословенного рідного чорнозему, скропленого геройською кров'ю борців за волю України. Проводив мистецькою частиною уміло сот. Ю. Кононів.

Зборами проводила президія у складі: ред. В. Качмар, мґр. Р. Кухта та Н. Басняк. Почесні члени президії: проф. І. Вовчук і п. Ю. Баранок.

Б. Н-к.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Німеччині

ВОСЬМИЙ З'ЇЗД ЦПУЕН

У днях 22 і 23 грудня м. р. відбувся у Мюнхені Восьмий делеґатський з'їзд Центрального Представництва Української Еміґрації. Після смерти Миколи Дорожинського, голови ЦПУЕН, тимчасове керівництво цієї установи перебрав Роман Ільницький, який і звітував від імені старої Управи. На з'їзді було присутніх 64 делеґати, на всіх 83 уповноважених. Обов'язки голови президії з'їзду виконував доц. Іван Шабельський. Із звітів виходило, що ЦПУЕН має 6,713 членів, а разом із молоддю до 18 років життя — 9,535. Коло 8,000 українців ще є поза засягом діяльности ЦПУЕН. На терені Зах. Німеччини працюють 62 українські дитячі садки та суботні школи з 1,295 дітьми. Досі не вдалося організувати українську середню школу, хоча старання в тому напрямі були зроблені. Мабуть вдасться створити українську гімназію на базі школи оо. Селезіян.

Номінаційна комісія, яка складалася із людей близьких до старої управи та до групи Л. Ребета, виставила свого кандидата в особі інж. М. Мельничука. Більшість висунула в кандидати на голову ЦПУЕН проф. Юрія Студинського, якого, після відмови М. Мельничука, обрано. До нової управи ЦПУЕН обрані ще такі особи: Антін Мельник, Михайло Самойлович, І. Лиховий, Роман Дебрицький, М. Пестрак, С. Менцінський.

В дискусії над звітом з діяльности виступав від КУВПО й голова Іван Попович, вказуючи на історичне значення подій за залізною заслоною та закликаючи до підготовки необхідних профспілкових кадрів. На внесок президії, І. Поповича вибрано до складу комісії, яка опрацювала проєкт загальних резолюцій.

УКРАЇНЦІ НА СЕСІЇ РАДИ МКХС

У днях 6—7 грудня м. р. відбулася в Кельні (Німеччина) 24-та сесія Ради Міжнародньої Конфедерації Християнських Синдикатів. Участь у сесії взяло понад 100 делеґатів з 12 держав.

Сесія вислухала обширного звіту ген. секретаря з діяльности МКХС, затвердила бюджет на 1957 рік і прийняла в члени нові робітничі організації з Тунісу, Мадаґаскару, Камеруну, Зах. Африки й Арґентини. Зокрема багато уваги присвячено докладному розглядові питання: робітництво й автоматизація.

СОБОР УАПЦ В НІМЕЧЧИНІ

У днях 15—18 грудня м. р. відбувся в Томасгофі біля Карльсруге, Німеччина, Собор УАПЦ з участю духовних і мирян під головуванням митрополита Ніканора.

Найголовнішим завданням Собору було прийняти статут УАПЦ, і вже на підставі нього обрано нові правлячі органи, а саме Вищу раду митрополії. Вона складається з восьми духовних та трьох мирян. Раду очолює владика Ніканор, а членами її є протопресвітери: В. Вишневський (Франція), С. Молчанівський (Англія), І. Бачинський (Бельгія) та В. Вишиван (Австрія), оо. прот. Д. Бурко, прот. А. Дублянський та прот. Палладій Дубицький. З мирян в Раді митрополії є: дир. П. Плевако (Франція), проф. І. Бокало (Німеччина) та інж. Петренко (Англія).

Собор підтвердив кандидатуру о. прот. Соловія на єпископа-вікарія та застановився над кандидатурою третього єпископа. На Соборі дискутовано основно справу з'єднання українських православних Церков на чужині.

В Бельгії

НОВИЙ ФІЛЬМ ПРОДУКЦІЇ Б. ДНІПРОВОГО

З початком січня ц. р. розпочав Б. Дніпровий, що живе постійно в Парижі, висвітлювати на терені Бельгії новий український звуковий і кольоровий фільм „Коли цвітуть сади". Продукція і мистецьке керівництво лежали в руках Б. Дніпрового та Євгенії Чайки.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 30.

	Передплата	Пожертва	Разом
І. Зиґа, Лейквуд	4.00	3.00	
І. Ґерелюк, Монтреал	4.00	2.00	
П. Фелик, Ст. Пол	4.00	1.00	
В. Миколинський, Монтреал	4.00	1.00	
О. Зибік, Форд Сіті	4.00	1.00	
А. Курляк, Ванкувер	4.00	1.00	
Н. Орищук, Шикаґо	4.00	1.00	
Ю. Харченко, Джерзі Сіті	4.00	1.00	
В. Шкварок, Шикаґо	4.00	1.00	
О. Несторук, Бруклин	4.00	1.00	
Д-р Р. Крупа, Нюарк	4.00	1.00	
О. Фроляк, Монтреал	4.00	1.00	
Д-р П. Демус, Мокіна	3.00	3.00	
А. Гулька, Нюарк	3.00	2.00	
М. Жук, Рачестер	2.00	2.00	
М. Пйонтковський, Шикаґо	2.00	2.00	
Т. Волощук, Джонстови	2.00	1.00	
Н. Угорчак, Ню Йорк	1.00	1.00	
В. Сушко, Трой	1.00	1.00	
Б. Демянчук, Клівленд	4.00		
А. Радко, Вілимантик	4.00		
Т. Воробець, Шикаґо	4.00		
М. Мариняк, Монтреал	4.00		
К. Полатайко, Питсбурґ	4.00		
О. Боба, Ню Йорк	4.00		
І. Витвицький, Ню Гейвен	4.00		
М. Спанчак, Филаделфія	4.00		
В. Козіцький, Бронкс	4.00		
В. Бровар, Ґері	4.00		
А. Стеців, Рачестер	4.00		
Д. Гаргай, Кліфтон	4.00		
І. Ямрозик, Ню Йорк	4.00		
Д-р Ю. Павлишин, Міннеаполіс	4.00		
П. Дильовський, Рачестер	4.00		
О. Прокоп, Кентон	4.00		
П. Ковальський, Мт. Роял	4.00		
З. Чайковський, Монтреал	4.00		
О. Грубий, Монтреал	4.00		
В. Кропельницький, Ютика	4.00		
В. Чорномор, Гобокен	4.00		
Д. Стець, Міннеаполіс	4.00		
Н. Стецьків, Балтімор	4.00		
Ю. Соневицький, Роґерс	4.00		
Д-р К. Мельник, Шикаґо	4.00		
П. Федик, Дітройт	4.00		
М. Перекліта, Джеймстави	4.00		
Д-р В. Ястрембський, Шикаґо	4.00		
І. Телюк, Ню Гейвен	4.00		
А. Триш, Гемтремк	4.00		
З. Онуфрейчук, Ню Йорк	2.00		
А. Клюфас, Торонто	2.00		
І. Бабій, Вілімстон	2.00		
М. Худоба. Алентави	2.00		
В. Кашуба, Шикаґо	2.00		
А. Майґутяк, Рачестер	2.00		
Т. Січкоріз, Пасейк	2.00		
Л. Циктор, Перт Амбой	2.00		
Ґ. Шевчук, Монтреал	2.00		
М. Бойко, Джерзі Сіті	2.00		
Я. Карпяк, Алентави	2.00		
О. Шараневич, Торонто	2.00		
А. Бернадин, Джолієт	1.00		
Е. Сениця, Судбурі	1.00		
Т. Павліна, Джерзі Сіті	1.00		
В. Возняковський, Бруклин	1.00		
Н. Гапій, Джамейка Пл.	1.00		
І. Дорошенко, Струтерс	1.00		
Д. Мацик, Елизабет	1.00		
І. Ґресків, Медісон	1.00		
Ґ. Круцько, Боффало	1.00		
П. Корулка, Бруклин	1.00		
Ю. Гойсан, Боффало	1.00		
Д. Скіцко, Бруклин	1.00		
А. Околіта, Вунсакет	1.00		
Е. Багрій, Аврора	1.00		
Е. Децишин, Бедфорд	1.00		
І. Молодич, Мусан		5.00	
Г. Маґун, Варен		5.00	
А. Гусар, Рачестер		4.00	
О. Бурштинський, Филаделфія		4.00	
І. Гош, Филаделфія		4.00	
Д-р О. Матковський, Шикаґо		3.00	
П. Галущишин, Ню Гейвен		3.00	
Г. Мельник, Рачестер		3.00	
о. М. Антохій, Міннеаполіс		2.50	
М. Луцький, Торонто		2.00	
І. Лютий-Лютенко, Ґарфілд		2.00	
Г. Дращ, Іріс		2.00	
Г. Мендак, Лорейн		2.00	
Е. Вілик, Асторія		2.00	
В. Вамчук, Вотервліт		2.00	
Л. Білік, Шикаґо		2.00	
К. Гіль, Ґрейт Медовс		2.00	
Н. Рімець, Торонто		1.00	
Л. Коник, Потакет		1.00	
І. Заневич, Нюарк		1.00	
А. Гнатенко, Филаделфія		1.00	
Разом	$ 221.00	$ 80.50	$ 301.50
Раніше проголошено	$5,212.40	$3,652.00	$8,864.40
Разом все ...	$5,433.40	$3,732.50	$9,165.90

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

КУПУЙТЕ
В ПІДПРИЄМСТВАХ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ
В „СВОБОДІ"

• РОЗШУКИ •

Миколу, Василя та Михайла Подусівських, які перебували в Німеччині, та **Олекса Дух,** який перебуває в Канаді, хто знав би про них або самі прошу писати на адресу: **Омелян Подусівський, 2901 Library Ave., Cleveland 9, Ohio — USA.** Закордонні часописи прошу передрукувати.

Пошукую Михайла, Дмитра і Нестора ХРУЩАКА, які перебувають в Америці. **Маю вістку** від їх брата Петра. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати до:
SOPHIE SMITH
17 Litchfield St.
Thomaston, Conn.
Заграничні часописи просимо про передрук.

Пошукую Діонізія ІВАНТИШИНА, сина Миколи, який минулого року проживав в Шикаго. Маю вістку від його жінки сестри, Юстини. Хто знає про нього або він сам, прошу писати до:
THEODOR KABAN
337 Wirnon St., Paterson, N. J.

Пошукую Теодора ЯНКОВИЧА і дружину **Анну,** зі села Білої, повіт Тернопіль. Є вістка з Краю від його мами і сестри Ольги. Його остання адреса була з 1939 року, 7 Nicholas Ave., Morristown, New Jersey, Theodore Yankovich. Хто знав би про нього, або він сам, прошу дуже писати до:
IVAN HRYMAK
145 Wintrop St.
Roxbury 19, Mass.

Михайло ЛУЧКА, пошукує свого шваґра, **Стефана ГРИБА,** родом з села Мокряни Великі, рай. Судова Вишня, Західня Україна, який в 1944-му р. був у Німеччині: Гамбурґ, Крайс Віттенбурґ (Унструнт); Райсдорф Ріттерґут. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
MICHAEL WENGER
355, E. 10th Str.
New York 9, N. Y.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Збільшується натиск Москви на Варшаву

Варшава. — Москва, постійно насторожена супроти уряду Циранкевіча-Гомулки та його „демократизаційних" реформ, проявляє своє невдоволення натиском у двох напрямках: в справі торговельних взаємин і репатріяції вивезених до СССР поляків. Під час останньої візити Гомулки у Москві рішили, що торговельні переговори будуть вестись окремо. Тепер, на цих переговорах большевики прийняли цікаву тактику: вони дуже „приятельські" і ніби признають принцип, що треба перевести ревізію дотеперішніх торговельних взаємин. Тому вони заявляють: у Польщі так багато говориться про використовування Польщі Совєтським Союзом, що найкраще буде, коли Совєтський Союз взагалі перестане спроваджувати з Польщі нові кораблі і текстильні вироби. Це очевидна облуда, бо большевики знають дуже добре, що під совєтським управлінням наставлено польські портові доки на будову таких рибальських і вантажних кораблів містоти найвище 4.000 до 5.000 тонн, що їх можна вживати тільки на Балтійському чи Чорному морях. Ніхто інший, як тільки Совєти, тих кораблів не замовляв би. Також, що стосується текстильного промислу, то він зданий в Польщі виключно на совєтську вовну й бавовну. Відмовляючись від замовлень і закупу в тих галузях продукції, Москва свідомо хоче викликати в них застій і безробіття та ще більш погіршити польський господарський стан. Сповільнено теж повертання поляків із прерізних совєтських кацетів. Не дозволено польській місії відвідувати „віддалені" й „ізольовані" місцевості, за совєтською термінологією, куди повивожено поляків, не подано теж ніколи ані їхніх виказів ані їхнього числа. У Польщі вважають, що Москва не виреклась своєї цілі — знищити режим Гомулки і його „відлигу", причинившись до господарської руїни Польщі за часів панування Гомулки.

Чу Ен-лай продовжує свої напади на ЗДА

Коломбо. — Комуно-китайський прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-лай, у своєму інтерву перед від'їздом з Цейльону знову лаявся на З'єдинені Держави, виявляючи своє пересердя з приводу опозиції ЗДА проти допущення ком. Китаю до Об'єднаних Націй. Коли журналісти спитали Чу Ен-лая, чи він не задумує шукати наближення до ЗДА звільненням з в'язниці 10-х американських громадян, Чу Ен-лай не дав прямої відповіді, тільки заявив подратовано: „Ми не будемо вічно прислухатися до того, що говорить президент З'єдинених Держав. Хай собі З'єдинені Держави не визнають Народної Китайської Республіки, а вона буде існувати і без такого визнання". Чу Ен-лай повторив усі свої давні відомі закиди під адресою „імперіялістичних" військово-політичних західніх союзів, похвалив Москву за здавлення „затіяної західніми імперіялістами контрреволюції на Мадярщині та натаврував „доктрину Айзенгавера", як політику, що „змагає до уярмлення народів Середнього Сходу". З Цейльону Чу Ен-лай від'їхав до Калькути в Індії.

● **В Мілвокі,** Висконсін, помер на 86-му році життя рідний брат колишнього чеського президента Едварда Бенеша — Ян Антон Бенеш. Він перебував на пенсії як робітник-мебляр, часто їздив до Чехословаччини, де був присутній під час резиґнації свого брата з президентури і під час смерти Яна Масарика, але нічоого не хотів про це говорити.

● **Вільям Ворті,** американський журналіст, кореспондент муринського тижневика „Балтімор Афро-Амерікен", який прийняв був запрошення комуно-китайського уряду і поїхав до комуністичного Китаю всупереч волі державного департаменту, після одномісячного перебування в Китаї приїхав до Москви. Його і ще двох журналістів пашпорти уневажнено 28 грудня мин. року, але, очевидно, вони як американські громадяни, мають право вернутися до ЗДА.

● **Американський Червоний Хрест** плянує зібрати цього року 95 мільйонів долярів. Тепер найбільше допомагає він людям, які потерпіли від повені в стейтах Вірджінії, Західній Вірджінії і Кентокі.

З НОВИХ ВИДАНЬ

● **Каталог книжок Книгарні** „Українського Голосу". 1955 Вінніпеґ, 1956, ст. 48.

● **Списки новых поступлений Библиотеки Института.** № 27, июнь 1956. № 28, июль 1956, ст. 24 + 22. Институт по изучению СССР. Мюнхен, 1956 (Цикльостилеві видання).

● **Ми і Світ.** Український магазин. Рік 7, ч. 32. Грудень 1956. Торонто, 1956, ст. 48.

● **Місіонар.** Урядовий орган Апостольства Молитви і Братства Найсвятіших Тайн. Рік XI., ч. 12, грудень 1956, Филаделфія, ст. 353-384.

● **Вісник.** Суспільно-політичний місячник. Рік X, ч. 12 (98), грудень 1956. Ню Йорк, 1956, ст. 32.

● **Сурмач.** Журнал Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії. Рік II, ч. 3 (8). Листопад-грудень 1956 р. Лондон, 1956, ст. 36.

● **Голос Спасителя.** Рік 29, ч. 1. Січень 1957. Йорктон, 1957, ст. 64.

● **Учительке Слово.** Рік III, ч. 1 (11). Січень 1957. Торонто, 1957, ст. 16.

● **Свобода.** Год 6, N. 1 (55), январь 1957. Мюнхен, 1957, ст. 32.

● **Вежа.** Тримісячник пригод та фантастики. Ч. 1. 1957, Буенос Айрес 1957, ст. 64.

● **„Віра й Наука.** Рік XX, ч. 3 (39), січень 1957, ст. 32.

● *Bulletin.* Vol. III. December 1956. No. 12. Institute for the Study of the USSR. Мюнхен, 1956, ст. 64.

● *Kultura.* Opowiadania. Szkice. Sprawozdania. Paryz, Listopad 1956, ст. 160.

● **Місіонар.** Урядовий орган Апостольства Молитви і Братства Найсвятіших Тайн. Рік XL, ч. 11. Листопад 1956, Филаделфія, 1956, ст. 321 — 352.

● **Українське Православне Слово.** Рік VII, ч. 11. Листопад 1956, Савт Бавнд Брук, Н. Дж., 1956, ст. 24.

● **Український Місіонар в Бразилії.** Рік XXI, ч. 10. Жовтень 1956, Прудентопіль, 1956, ст. 16.

● **Рідна Церква.** Орган української православної думки. Рік V, ч. 25, вересень — жовтень 1956, ст. 16. Мюнхен, 1956, ст. 16.

● **Біблос.** Журнал бібліографії, критики і рецензій. Рік II, ч. 11 (19), листопад 1956. Ню Йорк, 1956, ст. 16. (Циклостиль).

● *The Ukrainian Review.* Volume III. No. 3. September 1956. Published by The Association of Ukrainian in Great Britain. London, 1956, ст. 96.

● **Вільна Україна.** Збірник, ч. 12. Журнал української визвольної думки. Скрентон, Па, 1956, ст. 64.

● *Bulletin.* Institute for the Study of the USSR. Vol. III, No. 10. October 1956, Munich, 1956, ст. 64.

● **Київ.** Журнал літератури, науки, мистецтва, критики і суспільного життя. Рік VII, ч. 5 (38), вересень - жовтень 1956. Филаделфія, 1956, ст. 185-232.

● **Вісті.** Орган адміністрації, професорів, випускників, прихильників та студентів. Український Технічний Інститут у Ню Йорку. Ч. 4, Ню Йорк, 1956, ст. 32.

● **Віра й Культура.** Місячник української богословської думки й культури. Рік XX, ч. 1 (37), листопад 1956. Вінніпеґ, 1956, ст. 32.

● *East European Problems.* Рік I, ч. 1. Видає The Research Centre of Polish Relations. Inc. Ню Йорк, 1956, ст. 102. Містить статті М. Андрусяка, В. Луцева, Ц. Варварова, С. Горака, Д. Куліковського та рецензії.

✝

З рідних земель надійшла вістка про трагічну смерть Наших Батьків

бл. п. ДАНИЛА МОЙСЮКА

підстаршини УГА і урядовця залізничного в Чернівцях на Буковині, який загинув смертю українця-мученика на засланні в північних невільничих таборах червоної Москви в листопаді 1950 р. на 68 році життя — і його дружини

бл. п. МЕЛАНІЇ МОЙСЮК

з роду Гаврилюків, яка загинула тією ж смертю 26 квітня 1953 р. на 67 р. життя.

Хай буде Їм легкою та земля, що в ній спочивають Їх кости!

Панахиду за упокій душ Покійних відправлено дня 16 грудня 1956 р. в Святопокрівській Українській Православній Катедральній Церкві міста Дітройту.

Марта Зибачинська — донька
Мирослав Мойсюк — син
Орест і Тетяна — зять і невістка
Хорс і Ладо Зибачинський,
Тамара Мойсюк — внуки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАГО, ІЛЛ. — В-во св. Стефана, Відд. 221, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 10-го лютого, о год. 12:30 по пол. в Домі Відд. УНСоюзу при 841 N. Western Ave. Важливі справи є до вирішення, тому приявність всіх членів є конечна. — Т. Шпікула, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Клюб Поступовий, Відд. 70 повідомляє, що місячні збори відбудуться в середу 13-го лютого, о год. 7-ій веч. в приміщенні Укр. Нар. Дому 433 Hoboken Ave. Просимо членів не затягати довгів, а також придбати до Т-ва і до УНСоюзу нових членів. — П. Костик, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Дарахівщина, Відд. 275 повідомляє своїх членів, що на річних зборах 26-го січня 1957 року вибрано управу: І. Сосульський — предс., П. Палка — касир, Вол. Юрків — фін. секр., І. Щупляк — рек. секр. Збори відбуватимуться в тім самім місці, без зміни, в другу суботу в місяці. Адреса фін. секр. W. Iurkiw, 190 Pierre Ave., Garfield, N. J.

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО. — Відд. 230 св. Ів. Хрестителя повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 10-го лютого в своїй домівці 914 Franklin Ave., о год. 3 по пол. Проситься всіх членів прийти на збори. Нова Управа на 1957 рік: М. Мушинський — голова, Д. Войтович — касир, П. Ліщак — фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Єдність", Відд. 163 повідомляє, що на річних зборах 13 січня вибрано уряд на 1951 р. в такому складі: М. Курко, предс., М. Кичура, заст. предс.; Ст. Филик фін. секр.; Дм. Мисько, рек. секр. В. Хромяк контр. ком. Повідомляється, що місячні збори будуть відбуватися що друга неділя по першім в залі де звичайно. — Слідуючі міс. збори відбудуться в неділю, 10-го, лютого, о год. 11-ій по пол., в домі Укр. Ам. Горожан, 847 Н. Френклін вул. Присутність всіх членів обов'язкова. — Дмитро Мисько, рек. секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ТАРЗАН, ч. 314. Змінюється щастя битви.



Тарзан чуйно чекав, коли Лаймі на нього кинувся. Тоді він враз переніс свою вільну руку на інший шнур... Замахнувся ногою, скинув здовованого помічника з покладу... і в ту саму мить вхопив його кортик.